

ئەنڧالستان

ورەھەندەين ژيپرکرنی

نەنفالستان

ورهه ندين ژيركړنې

عه لی به ندي

2023

- ناڤی پەرتوکی: ئەنفالستان و رەهەندی ئییرکرنی
- دوکیومینتاری: عەلی بەندی
- دیزاین: هەکار فندی
- بەرگ: نزار بەزاز
- تیپچنین: دلمان علی محمد، هەرمان ئیکمالهیی
- هژمارا سپاردنی: (ل ریشەبەریا پەرتوکیخانەیی گشتی ل پارێزگەها دهوکی
- چاپ: چاپا ئیکی
- چاپخانه:
- دهوک 2023

سوپاسی و ریڙ

بو

هه و النامه ی کتیر

ناقەرۆك

- 11..... به راهيک
- 15..... خەلک و دەسپەلات د تەرازا کيشانى دا
- 19..... ئەنفال زاراقەکی قەجی و چەکەکی چریک ل سالفەگەران
- 23..... سیستەماتیکرنا ئەنفالان ب شیوازەک مودیرن
- 26..... ئەنفالستان و ناسیونالیزما شوفینیا عەرەبی
- 30..... ئەنفال بیرووکەکا زیندیە
- 35..... وەلاتین روژئاقا هەلەبچە شەهیدکر
- 40..... بوچی منیومینت ل کوریمی و گەرمیان ، بوچی نەل هەولیر
- 44..... کارتیکرین ئەنفالان ل سەرکەساتیا کورد
- 47..... خواندەکا جشاکناسی بو ئافرەتا پا شمایا ئەنفالان
- 52..... نامیبیا و دلوقانیا ئەلمانیا
- 56..... دادوهر محمد عریبی وەکو من نیاسی
- 64..... تورکیا و قەشارتەتا تاوانین رژیم بەعس
- 68..... نە جیهانیکرنا ئەنفالان
- 74..... سەددام حسین مروقەکی کولافە بوو
- 81..... دکیومینت

هه والنامهي کتير

ل هاقینا بهیت چ گوندل فییره و ویراهه نامینن ، تنی کومه لگهه ، وه کو مریشکا
 چویچه لوکین خو ددانه دبن چهنگین خوقه ، دی خه لکی دانینه دکومه لگهه هان قه
 و دی ئیخینه ل ژیر چاقدیریا خوقه و ری نادهینی ل گوندا بژین ، دا (مخرب) نه شین
 سهراوان بدهن ، ژنوکه و پیدئا ئهم ئاری و شه کری و گاذا سپی و ئاقی و کاره بی
 نادهینه گوندا ، دی وانا ژ گوندان قه گوهیزینه کومه لگهه هان دا نیژیکی مه بن و
 گه هداریا مه بکهن و باوه ری ب ئایدولوژی و رهوشه نبیریا مه بینن ، بوچی بهیلم
 وه کو کهرا بژین یی کوچ دگوهادا نه و چ نه زانیت ، ئه ری ژ بهر گهفی ، من گهفی
 وانا ژی نه قییت ، دقان بیست سالی بوری دا مه گهخم ژ دهرقه دئینا ، بلا بو پینج
 سالی دیتر ژی گهفی ژ دهرقه بینن ، ما چ مفال دهقرین وانا ههیه ژ بلی خرابیی
 بومه ، دی قان دهقرا هه میا ژ نا قبه م و ل هاقینا بهیت چ تشت نامینن .

علی حسن مجید

1987/4/15

تأمیم

هه ركه سه كى بقیّت ب قه گهریت خیر هاتنا وی دكهین ، ئه وی نه قه گهرن دی ب
چه كى كیمیا یی یی ویرانكه ر هیرشی كهینه سه روان ، ئه ز نا قى قى كه ره سته ی ناينم
چنكو ئه ق پیرانی نه د قه ده غه نه بی نه به لا قه كرن ژ بهر سه لا مه تیا نشتیمانی ، به لى
ئه ز دی بیژم چه كى ویرانكه رى نوى دی هه وه ژ نا ق به ت ، له ورا ئه ز گه فال وانا
دكه م و وان هانددهم خو بده نه ده ستى مه ، پاشى هوبن دی بینن كو هه مى
ترومبیلین خودى تعالا ژى تیرانا كه ن بو قه گوهاستنا وان ، سویندى دخوم كوئه ز
پید قى كومین عه سابامه ژ ئه وروپا دا هه ر كه سى بینن ده ر حال بكوژن ، ئه ز دی
قى پینگا قى ها قیژم دا وانا ژ نا ق به م و ل دو یف به زم هه تا ئیرانى ، پاشى دی
دا خوازی ژ موجهیدی خهلق كه م ل ویری ژى وانا ژ نا ق به ن .

على حسن مجيد

1987/8/26

به راهیک

وهک چاڅ خشاندهک ددیروکا ههڅچه رخا کورد دسالیڼ ههشتیان دا ، دی بومه
سهلمینیت کورژیم دیکتاتور به عسا ژناڅچووی ، مهزنترین تاوان و مهرگه ساتین
مروقی دپروسیڼ بی وینه یین ئه نفالان و کومکوژی دا دهرهق ملله تی
کوردومروقی کورد ل کوردستانا عیراقی ، باشوری کوردستانی ئه نجامداینه و ب
سه دان هزار مروقیڼ کوردیڼ بی تاوان و بی دهسه لات ب ساخی دگورین بکوم دا
بنئاخکرینه ، ب هزاران گوند کرینه کاقل و ویران بوینه ، بناغی ژیرخانا ئابووری
بی کوردستانی ژناڅبریه و دیموگرافیا کوردستانی گوهارتیه ب ریکا سیاسه تا
سیکوچکیڼ خو (عه ره بکرن ، به عسیکرن ، څه گوهاستن) ، پیشکه فیتترین چه کی
سه ردهم و که رهستی کیمیا بی ل سهر گه لی کورد تاقیکرینه ، ژبه ر څان هوکاران
دهمی مروقی ب هویری خاندنه کی دژیانا تراژیدیا گه لی کورد و دیروکا ههڅچه رخا
کورد دابکه تن ، ئه څه هه می کوشتارین بکوم وه کو ئه نفال و کیمیا باران ونه هیلانا
سیمایی دیموگرافیا کوردستانی بوی سهروشوینکرنا ب سه دان هزار مروقیڼ کورد
دچنه دخانا جینوسایدی دا.

تاوانین رژیما عه‌فله‌قیا به‌عس هەر ل سالا 1963 دژی کوردین باشور د
 په‌یره‌وکرنا سیاسه‌ته‌ک خو‌بناوی و بی ره‌وشتی هاتینه‌کرن هه‌روه‌کی کومکوژیا
 باژی‌ری سلیمانی‌ب فه‌رمانا تاوانبار (زعی‌م صدیق) ، ل 19/6/1963 ،
 ئە‌نجام دای و درویشمی کومکوژی (احنا العرب عدنا الغیره وینه‌ الاکراد بها
 الدیره) ، ل ژی‌ره‌ ق‌ر‌ک‌رن و ئە‌نفال‌کرنا گه‌لی کورد ده‌سپ‌ید‌که‌ت هه‌ر چه‌نده‌ زاراقی
 ئە‌نفال ب‌کار نه‌ئینابوو لی ژیی ده‌سه‌لاتا به‌عسیان قی سه‌رده‌می یا کورت‌بوو
 هه‌که‌ر دا تاوانین مه‌زن‌ترو خراب‌تر ده‌ره‌ق گه‌لی کورد د چوار چوقی عی‌راقا
 دیک‌تاتور دئه‌نجام ده‌ت ، لی عه‌قلیه‌تا شوفینزما به‌عسیزم دویره ژ هه‌می
 ره‌وشتین مروقی و بنه‌مایین نیف ده‌وله‌تی ، هه‌ر تاوانه‌کا کربیت یا بی وینه‌ بوو
 ، کارتی‌ک‌ر‌ن‌ن مه‌زن ژلایی جفاکی و ده‌روونی و ژینگه‌هی قه‌ ل پشت خو‌هی‌لان
 ، پ‌تر ل سه‌ر ژيانا ژنا کورد کو هه‌می به‌پر‌ساتی ژیرا هاتنه‌ دان و دنا‌قا کومه‌کا
 ئاریشه و ده‌رده‌سه‌ریان دا نقوم بوو ، ژیان لی ته‌راوبه‌راکر ، ترس و ئە‌شکه‌نجه و
 برس و شه‌ری ده‌روونی دگه‌ل هاتنه‌کرن ، ژ هه‌ر ماف و خوشیه‌کی بی‌بار بوو ، راسته
 ئە‌نفال ب دیتنا به‌عسیزمی دا کوشتن و قه‌تل و عام و ب ساخی بن ئاخ‌ک‌رنه ،
 پ‌روسه‌کا کاربگه‌را سایکولوژی‌ه ل سه‌ر مروقی کورد ، لی فه‌ره‌ به‌حس ل سه‌ر
 لایه‌نین دیت‌ژی باخ‌ق‌ن و ب ئاش‌ک‌رای‌ی به‌حس ب‌که‌ین ب وی تی‌گه‌هی مه‌ بقیت ،
 ئە‌وژی شکان‌دنا ئیرادا که‌ساتیا تاکی کورده ژلایی مه‌عنه‌وی قه‌ کو پ‌تر کارتی‌ک‌رنا
 خو‌ه‌ه‌بوو دپ‌روسی‌ن ئە‌نفالان دا و پشتی ئە‌نفالان ، زیانی‌ن مه‌زن یین نه‌چاقه‌ری‌ک‌ری
 ب مروقی کورد‌که‌فتن ، دیمه‌نین ئە‌شکه‌نجی و ده‌ست‌دریژی ل سه‌ر که‌رامه‌تا وی
 دنا‌ف که‌له‌ین زور‌داری و گرتی‌خانان دا ل پ‌یش چاقنا‌چن ، ده‌روونی وی هاتیه

له قاندن و دهرز که فتینه میښکي وی و ده مارین له شی وی ئیفلیج بوینه ، پوستالا
جه لادان هرل پیش چاځه .

ئه نفال تاقیکړنه ک بولسهر مروقي کورد و ملله تی کورد ژلایي به عسیان څه
هاتیه کرن و جیهانا کهرو لال پی هاتیه شهرمه زارکرن ، جفاکي عه ربستانی پی
هاتیه خاپاندن و سهر دابرن ، ئه نفال په یقه کا که هی بو ، دناڅ په راسیښ قورئانا
پیروز دا هاتیه دزین و راکرن څه وه شانديه کوردی موسلمان و ئیماندار ، یا کو تا
نوکه ب درستاهی خواندن بونه هاتیه کرن ، وه کو پیدڅي نه هاتیه نیاسین و څه چاخ
بوویه ، مه وه کو کورد ژلایي ئیداری و سیاسی وره وشه نبیری دا څه مساریه کا مه زن
هه مبه رڅي تاوانا هنده مه زن و کاریگه ریا کری و به رامبه ر دگونه هبارین ، نه شیاينه
بابه تی ئه نفال بکهینه بابه ته کی هزری و مه عریفی ، گرنگی هند پی نه هاتیه دان
وه کو جیهانی کرنا وی ، تانوک و وه کو پیدڅي ده زگایه ک تایبه ت بو پاراستنا به لگه
ودو کیو مینتان نه هاتیه دروست کرن و وه کو ئه رشیکرنا تاوانین رژیما به عس ،
به لکو گرنگی هند ب مه سه لا ئه نفالو بخوژی نه هاتیه دان ، ژيانا خانه وادو که س
وکارین قوربانیا ن د نه خوشترین کاودانان دا دهر باز دبیت ، دڅیا با گرنگیه کا مه زن
ب پاشمایین ئه نفالان و وه کو به رمایک و څه ریژا ئه نفالان هاتبا دان چنکو ژ مرنه کا
مسوگه ر رزگا ربوینه ، چپروک و سهر پی هاتیښ وانا ژ زارده څي وان هیشتا دژیانی
دا هاتبان وهرگرتن و پاراستن ، ژلایه ک دیڅه جه وه هری ئه نفالو بخو مه سه له که بو
هه لدانا لا په رین تاوانین سیاسی یښ رژیما به عس ددیروکا هه څچه رخا کورد دا ب
هه می چه مک و ره هه ندین خوځه .

ئەنفال پەيشە کا قورئانی يە مللە تەکی موسلمان پی ھاتیە ھنگافتن ، ئەنفال ب
 پشستەقانی و ھاریکاریا خایین و خو فروشان ھاتیە کرن ، ئەنفال ل ژیر پەردا
 بیدەنگیا جفاکی نیف دەولەتی ھاتیە ئەنجام دان ، دقوناغا ئەنفالان دا ھەمی
 بەرژەو ھەند پەرستان چاقین خول تاوانین سەددامی دیکتاتور نقاندن و بەرژەو ھەندین
 خو پاراستن و دگەل رژیم بەغدا کرنە جووت ، ئەنفال ژلایی دەسپەلات دارین
 عیراقي یین نوکە بەردەوامە ، ئەنفال خالە کا رەشە ب ناڤ چاقین جاش و موستەشار
 و ئەنجامدەرین ئەنفالان قە و ھەرکەسی تیدا بەشدار بوی ، ئەنفال خالە کا لاوازیا
 جفاکی نیف دەولەتی یە بیدەنگی پاراستی ، ئەنفال توفان بوو پاپورا وی ل کەلھا
 نزارکی و سەلامیی و توپزاوہ و نوگرە سەلمان و بەحرک و جەژنەکان نقوم بوو .

عەلی بەندی

6 /10/2022

خەلك و دەسهلات د تەرازا كيشانى دا

كورد ملله تهك خوراگر و نه ته وه پهرست بوينه ، هه ردهم داکوکی ژ هه بون و مافین خویین رهوا کره و هیچ جاره کی داگیری نه کره و ملکه چی ئیرادا دوژمن و داگیرکه ران نه بوينه ، دهه مان دهم دا داکوکی و بهرەقانی ژ ئاخا خو کره ، ژ بهر قان چهند ئه گه ران ملله تی کورد مایه خوراگر ، سه ره رای وان کاره سات و مه رگه ساتین ب سه ر داهاتین ، لی زور به یا وان دبێ وینه بوينه ، ئه ق چهنده ژ ی قه دگه ریت بو بهرژه وه ندین وه لاتین زله یز و بریارده ر دجیهانا دوو جه مسه ری دا ، که واته بهرژه وه ندین وانا دگه ل دوژمنین مه جووت بوينه و بیدهنگی هه ردهم پاراستیه ، قی چهندی ژ ی کارتیکرین نیگه تیف لسه ر گه ل و نه ته واکورد و جفاکی کورده واری کرینه ، ئه قجا ئه ف کاره ساته هوکارین سروشتی بن یان مروقی بن ، ئه نجامین هه میان ژ ی پروژین قه رکنی و کورد قرانی بوينه .

سیاسه تا ژ هه میان دژوارتر ده رحه ق کوردان هاتیه کرن ب شیوه کی سیستماتیکی ژلایی رژیم به عسا ژناقچویی قه ، ب پلان و بهرنامه هه ولین

جینوسایدی هاتینه پهیره وکرن و کومکوژی ئەنجام داینه ، هه‌می ژێ بی وینه بوینه

مه‌به‌ستا مه‌ ژقی بابه‌تی ئەوه هی‌دی هی‌دی ئەم کورد کاره‌ساتین خو‌یی
ژبیردبه‌ین و ماینه‌ ب گه‌لالیشک و به‌رژه‌وه‌ندین خو‌یین تایبه‌ت قه‌ و کیشه‌ و
مه‌سه‌لین نه‌ته‌وی پشت گوه‌ ده‌افیژین ، نه‌شیاینه‌ مفای ژ ئەقان کاره‌ساتا
وه‌رگیرین و بکه‌ینه‌ کارته‌ک فشاری لسه‌ر حکومه‌تا نا‌قه‌ندی و جقاکی نی‌ف
نه‌ته‌وی ، سه‌ره‌رای وان بریارین گ‌رنگ ژ دادگه‌ها بلندا تاوانین عی‌راقی د
به‌رژه‌وه‌ندا ملله‌تی کوردا ده‌رکه‌فتین ، تا ئەقروکه‌ بوینه‌ حوبری سه‌ر وه‌ره‌قی ، ئەم
کورد نه‌شیاینه‌ سه‌ربورا ژ رابردوویی خو وه‌رگیرین و دیاردین مه‌ترسیدار
سنورداربکه‌ین ، ئەقه‌ ژلایه‌کی قه‌ ، ژلایه‌ک دیقه‌ ئەم کورد نه‌شیاینه‌ لوبیه‌کی به‌یژ
ژده‌رقه‌ تایبه‌تی ل وه‌لاتین ئەوروپی دروست بکه‌ین ، هه‌رچه‌نده‌ ئەف ئەرکه‌
دکه‌قیده‌ لسه‌ر مل و شانین ره‌قه‌ندا کورد تایبه‌تی کوردین باشور ل ئەوروپا و
ئه‌مریکا و دبلوماسیه‌تا کوردستانی ، به‌روقاژی ب مخابنی قه‌ دبیین زوربه‌ی ئەو
خورت و گه‌نجین ب چ ئەگه‌ر هه‌ین ژ کوردستانی ده‌رکه‌فتین و په‌نا بریه‌ وه‌لاتین
بیانی ، نوکه‌ دربا و گورزا ژدویر قه‌دوه‌شینه‌ کوردستانی ، ب ریکا سوشیال
میدیایی و تورین جقاکی خه‌به‌ر و جینا دده‌ن کوردستانی و به‌رپرسین وی ،
دده‌مه‌کی دا زوربه‌یا به‌رپرسین بلند یین کوردستانی هه‌لگرین ناسنامین بیانی نه‌
، ئەقه‌ژی جه‌ی مخابنییی یه‌ .

ب دیتنا من هندی ئەم کورد خودان ئەقی ئایدولوژیی و عەقلیەتی بین ، چ جار ناگەهین ئارمانج و خەونین خویین گیرهه گرتی ب سەدان سال خەبات و بەرخودانی بو دکەین و قوربانی ل دویف قوربانیی پیشکیش دکەین .

راسته کوردستان ئەقروکه بویه جەهکی ئارام و تەنا و باژیرین هەریمما کوردستانی ژلایی ئاقەدانیی پیش دکەقیت ، ئاقاهی و تاوهریین بلندین و دگەهه ناڤ عەوران ، زیدەباری هەبونا ب دەهان قونسەلخانین بیانی که بو بەرژەوهندین وەلاتین خودناڤ هەریمی دانه و تنی ب چاقی مروقایەتی ل مللەتی کورد دنیرن ، ژلایەک دیشە ژیرخانا ئابووری یا کوردستانی دەیتە تیک دان و چ پروژین ستراتیژی بو ئایندی خەلکی کوردستانی نائین ب جەئینان ، بەلکو هەر پیشەچونەک دەیتە پیش ژلایی کەرتی تایبەت قەیه ، ئەوژی بازرگانین پارە پەرستن ، ئەڤ چەندە ژێ نه د بەرژەوهندا خەلکی دایە ، بەلکو بویه ئەگەری پەیدا کرنا هەژاری و دیاردا کوچکرنا گەنجان بو هەندەران و خولقاندنا کارەساتین مروقی .

سەپاندنا سزایین بەردەوام ژلایی دەسپەلاتی قە لسهه خەلکی وەکو زیدەکرنا بهایین باجا و رسوماتان و بی دەنگیا دەسپەلاتی لسهه بهایین کەل و پەلین بازاری و نەلقینا و ژدانا بازرگانان و نەدامەزrandنا دەرچوین زانینگەهان و ئینانا خەلکی بیانی بوناڤ هەریمی بو کاری و خزمەتی و مژویل کرنا تەخ و تویرین جفاکی بەندەک سەنی مەنیین نە بەرئاقلا دا ، ئەڤ چەند هزرین مە دارشتی قەرێژا سەربورین مەنە دگەل ئیش و ئازارین خەلکی خودا ، ب دیتن و باوهریا من رێژا 70 % یا ئاکنجیین هەریمما کوردستانی توشی کیشین هزرکرنی و جفاکی و ئابووری و دەروونی و بی

باوه‌ریی بویه ، مورالین وان د ئیفلیجن چنکو ملله ت د وی باوه‌ریی دابو پاداشتا
 وان هه‌می نه‌خوشی و ده‌رده‌سه‌ریین جه‌رگ بر وه‌ریگرن مخابن هه‌می بونه و خه‌ون
 و سه‌راب ، ئه‌قه ژی کاره‌ساتان ل دویف خو ده‌یلیت ، فه‌ره زانکو و زانینگه‌هین
 هه‌ریما کوردستانێ قه‌کولین و دیراساتین کویریین ئه‌کادیمی و زانستی لسه‌ر ئه‌قان
 دیاردین مه‌ترسیدار یین مه‌ به‌حس کرین بکه‌ت و پیشنیازه و راسپاردین خو
 ئاراسته‌ی ده‌سه‌هلایه‌تی بکه‌ن و هه‌ولین وان به‌ره‌مه‌مدارین ، ده‌سه‌هلایه‌تی ژلایه‌تی
 خو‌قه خه‌لکی خول به‌رچا‌وه‌ریگرت و خزمه‌تین ژه‌ه‌ژی وانا پیشکیش بکه‌ت و
 دلوقانیا خو‌ه‌کیمانه‌ نیشان بده‌ت ، تایبه‌تی بو‌ته‌خا گه‌نجان چنکو گه‌نج و لاو
 ئاینده و بربرا ملله‌تانه و ملله‌ت ژی ل پیشیا هه‌می به‌رژه‌وه‌ندانه .

ئه‌م د سه‌رده‌مه‌کی دا دژین دیژنی شوره‌شا ته‌کنولوژیایی و چ تشت ناهین
 قه‌شارتن ، له‌ورا فه‌ره ده‌سه‌هلایه‌تی سیاسه‌تا خو شور بکه‌ته نا‌ه‌ملله‌تی دا و
 بارگرانی لسه‌ر مللین خه‌لکی خو راکه‌ت ، دادپه‌روه‌ریی و یه‌کسانیی دنا‌ه‌دا
 به‌لاقبکه‌ت .

نه نفال زاراقه کي ڦه جي و چه که کي چريک ل سالفه گهران

خه مساريا مه هه ميان هه مبه ر که یس و باده کا نه نفالان و دهر حه ق چاره نقيسی
قوربانين ڦي مه رگه ساتي و مافين که س و کارو و ارسين و انا تاوان و گونه هه کا
مه زنه دستوبی مه دا تانوکه وه کو پيدڦي نه ف نه رکه مه بدرسته اهی نه دا نه کربه ،
راستی و ره هه ندين وي په رده پوش کرينه و جوره بيده نگیه ک هاتيه پاراستن ،
کيمترين ماف بوڦي توږا سته مليکری نه هاتينه دان ، تنی نه نفال وه کو زاراقه کي
ڦه جي بکاردئينين ، ل سالفه گهران ڙي وه کو چه که کي چريک يی شهرم څخو و که ر
ڙلايی مه بخوڦه دهیته ب کارئينان بيی بکهينه کارته ک فشاری و مافين خو پی
بستينين ،

هه ر نه م بخوب ريکا هنده ک گوتارو و درویشمين بي تارمانج ياريا و سفکاتيی
ب هه ستين نه نفال بوويان دکهين ، ب زوری هنده ک روندکان څ چاڦين و انا دئينينه
خوار ، خاترا خو ڙي دخوازين و خو حافيز دکهين تا ساله ک ديتر ، لی ل ڙان و
ده رده سه ريپن وان ناپرسين و دويڦ چونا بو ناکهين ، راسته نه نفال جينوسايده ،
لی نه نفال هه ر نه نفال ه ، چ ناڦين دی لځو نادانيت ، ب چ شيوازين ديتر خونا

گهوریت، ب دههمه نین مه کوردان څه په چرمه بویه، راستیه که و نه ئه فسانه یه، د
 فرههنگا دوزمنان دا وهک که لتورهک بخوڅه گرتیه، نه ژ میږه یه وهلاتی کورد
 ئه څ زاراقه نیاسی و که فتییه د فرههنگا کوردی دا وژنوی د راما نا وی گه هشتی،
 بهری هینگی گه لهک جار ان ئیماندار ی کورد وهکو موسلمان ه کی دیندار و خو
 پاراستی د لاپه ریڼ قورئانا پیروز دا زاراقی ئه نفال ل بهرچاقان که فتییه لی باش د
 راما نا وی نه دگه هشتن، بخو نه دکره خه موو مه رهق، تنی ده می سوره تا ئه نفال
 دخاند ب سه لیکه کا سهرنج راکیش لسهر په یقان رادچوو وهکو سوفیه کی ئیماندار
 ، دبیت هند تیڼه گه هشت بیت تنی زانیبیت ئه نفال سوره ته که د قورئانا پیروز دا و
 به حسی شهر ی موسلمانا دگهل نه ئیماندارا دکه تن، لی ئه نفال ژناڅ په راسیڼ
 قورئانا پیروز دا هاته دهر و ملله ته کی موسلمان هنگافت و دوزمنان قورئان کره
 مه رجه عیه ته کا ئایینی بو هیرشین خو لسهر ملله تی کوردی موسلمان، د
 ئایدولوژیا عه ره بان دا ب چاقین موسلمان ه تی بهری خونا دهنه نه ته وین دیتر، ل
 دهف وانا عه ره ب تنی موسلمانن، چنکو وه سا هزر دکن کو قورئانا پیروز ب زمانی
 عه ره بی هاتیه خواری و به لاڅ بویه، دوو عا و نقیږ ب زمانی عه ره بی نه، بهری
 رهش و که عبا پیروز هه ر دناڅ ئا خا وان دانه، لی پشستی ئه نفال بوو قرکنا نه ته وه کی
 موسلمان لسهر ده ستین ده سه په لاتداریه کا موسلمان و ب ئاراسته کرنه کا قرکرن و
 ژناڅ برنی ژیر سیبه را سوره ته کا قورئانا پیروز، هه ر چه نده قورئان ژقی چه ندی یا
 به ریته، قورئان ل ده څ کوردی موسلمان گه لهک یا پیروزه و هیله کا سوره، دشیته
 چه ند جار ان سویندی بناقی خودی بینیت، لی نه ویریت ده ستی خو دانیته سه ر
 قورئانی و سویندی بخوت.

مروقی کورد ژنوی زانی کو زاراقی ئەنفال بوویە دەرتەنجامی قەرکنا نەتەوی
 وی ، ژنوی هشین وی هاتینه سەری ، ژنوی خونیا سی کا ئەو کیه ، ژنوی زانی کا
 جوداهی دناقبەرا نەتەو و ئایین دا چیه ، ژنوی تیکەلکنا ئایین دگەل دەمارین
 سیاسەتی ب سەرهلەبو ، لی دوست و دوژمن ژیک جوودانە کرن ، ئەو وەلاتین ب
 ناخی موسلمانەتی و مافین مروقی د ئاخفتن ، کوشتنا مروقی کورد و ژناقبەرا
 نەتەوکی ل سەر روی عەردی حەلال کرن ، ب کافر ددانە نیاسین ، ب ئەجنە و
 تیشکین سلیمان پیغەمبەری ب ناڤ دکرن ، فیتی ددانە سەددام و رژێما وی کو
 مروقی کورد قریکەت و سیاسەتا کورد قرانی ل سەر پەیرەو بکەت ، یا کوھیچ
 جارەکی ئەقان وەلاتین موسلمان دەستی هاریکاری بو مروقی کورد و خەلکی
 کوردستانی درێژ نەکری و خوتیکە هاندبیت کونەتەو کا موسلمان یا هەوی ل سەر
 گوویا زەمینی ب ناخی موسلمانین کورد ، ئەقەژی قەرێژ و دەرتەنجامی سیاسەتا
 شوفینزما بە عسیرمانە بوو ، هەردەم جیهانا ژدەر قە ، تایبەتی

جیهانا عەرەبی و ئیسلامی دخاپاندن ، وەسا پیدگە هاندن که کورد مللەتەک
 کافر و پاشکەفتینه ، بەروقاژی قی چەندی پستی سالا 1992 کیانەکی کوردی
 وەکو پەرلەمان و حکومەت ژ قەرێژا بریارا 688 و دەسکەفتەکی سەرهلەدانا سالا
 1991 دروست بوی ، ئەقان وەلاتان بڕپەرە قەستکرنە کوردستانی و ب هزاران
 جورین هاریکاریان پیشکیشی خەلکی کوردستانی کرن و ب هزاران مزگەفت ل
 کوردستانی ئاڤاکرن و ناڤین خووەکو خیرخواز ل سەر سەرەدەرین مزگەفتان نکراندن
 ، ب مخابنی قە بیی دیراسەت دتومارین کوردستانی دا ب ناڤین وانا هاتنە

تومار کرن ، ب قان فیلبازیان دلوقانیا خوبوخه لکی کوردستانی نیشان دان ، ب
 هزرا وان ژنووی دی ملله تی کورد فیری دابونه ریت و روکنین ئیسلامه تی کهن ،
 سه ره رای ژناقچون و نه مانا حیزبا به عسا شوفینی تا نوکه ئەقان وه لاتان دان ب
 شاشیین خو ده رحه ق ملله تی کورد نه کرینه و داخوازا لیبورینی ژی نه خواستیه .
 هیشتا ئەم دناڤ کویراتیا ره هه ندین ئەنفالان دا نه چوبنه خووار ، ژ راستیین وی
 د ره قین ، گه له ک فاولا دکهین وینین وی قه دشیرین و ب درستهی ترس و ئازار و
 کاریگه ریپن وی بهرچاڤ ناکهین ، تنی هزرا چهوانیا مرنا قوربانیاں دکهین ، گورین
 بکوم دبیین ، ئەقه ژی وی چهندی دگه هینیت کوچه ند راستیا ئەنفالان دیاربکهی
 ، سهنگا وی بچویک نابیت ، چنکو ئەنفال قهواره کی مهزنه و باره کی گرانه لسه ر
 ملین تاکی کورد وهکو وهلاتی ، نه شییت دانیت و نه شییت بکهته رابردوو ، چنکو
 ئەنفال رویدانه کا هه ردهم زیندیه د هوزر و میشکی ویدا ، ههول ددهت وهکو
 تابلویهک بینیته ده ر و کاریگه ریپن وی بهرچاڤ بکهت ، لی بیردانکا وی هه می
 هزرین شکهستی نه و بی ئومیدی یی وه ریپچایی و هه می تشت ل دهڤ وی بوبنه
 خهون .

سیستہ ماتیکرنا ئه نفالان ب شیوازہک مودیرن

وهكونه ریتہ کی سالانه دی هندہک خوی ل سہربرینین پاشمایین ئه نفالان
وہرکہین وبرینین وانا هہودہین ، دی پاشقہ بوسالین ره شو تاری قہ گہرینین ، ہہر
چہندہ چاقین وان زوها بوبہ ژرونڈکان ، تنی ئاخینکک دگہورینین وان دا مایہ
ئاسی ، ژ دلوقانی و رہش بہختیا خونہ فرہتان ژی بوناڤ چاقین ئه نفالچیان و
ئہ نفالکاران نا رہشینن ، ہیشتا دترسن بہینہ هنگافتن ، دیمہنین تراژیدیایین
کہ لہانزارکی و ویستگہہین سہربازگہہا سہلامیی ل پیش چاقن و دبیردانکا وان
دا قالانہ بوبہ ، ہیشتا ستری مشکین دہشتا بہراندہ تی وچہ ژنہکانی ب دہہمہنین
وانقہ نہ ، تامووتیژین سہموونین ژہرکری دناڤ لفکین چادرگہہین میردین و
موش و دیاربہ کری دگورینین واندا مایہ ئاسی و نہ چوبہ خوار ، ہیشتا دترین و
دقہ جنقن ، چہند دہنگی فروکا و تہقہ کرنی ل بہرگوہا دکہ قیت و دبہیسن ، جنیق
قی دکہ قن ، ژ دوکیلی درہقن ژ خالا وانقہ دویکیلا کیمیا و خہردہل و سیانیدی
یہ ، ژ ہہر تشتہ کی ب گومانن ، توپژہکا تایبہ تہ دناڤا جفاکی دا دہنگی وانا بلند
نابیت ، چینہکا ژبیرکری و مشولہ ژی یہ و بی دہسہ لاتن ، ژیان دبیردانک و

خه یالان دا ههمی خهون و ئاشوپن ، ب چاقین خو دبینن دیوارین ته لارین
ئه نفالکاران ب کلوخین سه رین خوشتقیین وان هاتینه ئاڤاکرن و د ته یسن .

زه مان دهرباز بوون هیشتا دخورا نابینن گله یه کی وهک ئه زمان درپژی بو حالی
خوبکه ن و داخوازا کی مترین مافین خوبکه ن ، ژ دادیی دبئی هیقی نه و ژ جقاکی
دقه دهرن ، دوو دلیی و خه مووکی و هریچاینه ، نه مافدارن ، چهند دبه رکه لها
میراتا نزارکی را دبوورن چاقین خو دگرن و دنه قینن ، گوھین خو دگرن داکو قیژی
قی رین دهرزین قی که لها زوردار و بی دلوقان نه به یسن ، سال بورین تنی ب
هنده ک گوتارین بی بنه ما و درویشمین بی رهنک و سوزین دره و دهینه خاپاندن و
رازیکرن ، دناخ و دهروونی خودا دکه لن و هه رین دهینه ئه نفالکرن ، سال دهرباز
بوون هیشتا ب هزاران خیزان چاڤه رپی هه ستیکی کس و کارین خونه .

ئه نفال ژهولوکوست ، ژ قرکنا ئه رمه نا و رواندا و که مبوودیا مه زنتر
و کاریگه رتره ، نه ڤه گه راندنا روفاتین ئه نفالکرین به هدینان مینا ده ڤه رین دیتر
خه مساریه کا مه زنه بو خودان بریارین ده سه لاتا پاریزگه ها دهوک ، ده مان
دهمدا تاوانه کا مه زنه ده رهق کس و کارین قوربانیا ن تا نوکه بی دهنگی پاراستی
و خوشتقیین وانا مینا ده ڤه رین دیتر یین کوردستانی بو باوه شا ده ڤه را به هدینان
نه ڤه گه راندن ،

ل سالڤه گه رین ئه نفالا به هدینان دا شوبنا په یام و درویشمین ساده خوازیارین
بیردانکا هزرین جهین شوله ژئی و بریارده رڤه بیت و وژدان بهینه هه ژاندن ، بیرل
هندی بکه ن روفاتین ئه نفالکرین ده ڤه ری ژی مینا ، بارزان و گه رمیان و دولا
جافایه تی و رزگاری و چه مچه مال بهینه ڤه گه راندن ، ئه و پرا باوه ربی دناڤه را لی

قهومايان و دهسهلاتی مکوم بکهن ، کوباشترین خهلاته پیشکیشی کهس وکارین
قوربانیان دهیته کرن ، دیسان دبیته خالهکا دی یا رهش ب ناڅ چاقین ئهنفالکاران
پیڅه پهچریمه بکهن و ژ دهسهلاتی دویر بیخن ، ئهنفال چ بهرگ لبر خو بکهت ،
خوب چند شیوازا بگوهریت هر ئهنفاله ، ل دهڅ ئهنجامدهران غه نیمه و کاله
پوریت ، د فهرهنگا مروقایه تی دا هرتاوانه ، کریار و پروسهک بوژبونه هیلانا
ناسناما نه ته واکورد د بهرگه کی ئایینی دا ، ب پلانه کا سیسته ماتیک یا
پیشوهخت دارشتی .

هه والنامه ی کتیب

نه نفالستان و ناسيوناليزم شوفينيا عه ره بى

هه ر ملله ته كى دديروكا خوه دا كاره ساتين مروقى ، يان سروشتى ب سهردا هات بن ، پشتى رويدانى دماوه كى كيم دا دبیت برينين وان هاتبنه ساريژ كرن و شوينوارين نه فان مه رگه ساتان هيدي هيدي نه مابن ، تنى كاره ساتا نه نفالان نه بن ياكول سالا 1988 دچهند قوناغيين جودا جودا ، هه ر قوناغه ك دبه رگه كى دا ژلايى كاربه ده ستين رژيما به عسا ژناقچووى دهره هق ملله تنى كورد نه نجام داي ، دبیت كورد دديروكا خوه دا گه له ك جارن مه رگه سات و ئاتافين مه زن ب سهردا هات بن ، لى پيره وكرنا سياسه تا ئوپه راسيونين جينوسايدى و پروژين كورد قرانى و سيگوشه كين به عسيان (عه ره بكرن به عسيكرن قه گوهاستن) ، پلا و به رنامه بو دهاتنه دارشتن ، هه مى ژى كومكوژى بون ، نه چچهنده ژى ئاشكرا دكهت كو رژيما به عس و ده سه لاتدارين وان مفا ژ ئايدولوژيا نازبان وه رگرتيه ، ده مى هولوكوست دهره هق جوهيين نه وروپى نه نجام داي ، رژيما ژناقچووى هه مان شيوه نه ف سياسه تا خويناوى و كومكوژى دهره هق گه لى كورد دچوار چووقى عيراقى دا ب ناقى نه نفال پيره وكر ، دقان ئوپه راسيونان دا مه زنترين تاوان هاتن

کرن ژبو نه هیلا نا سنا ما نه ته واکورد و ب ریکین موخا براتی و له شکه ری ،
 دئه نجام دا 182 هزار مروقی کوردو کوردستانی ، ژموسلمان و کریستیان و
 ئیزدیان هاتن بیسه رو شوینکرن و دگورین ب کوم دا ب ساخی ل ژیری و نا قه راستا
 عیراقی بن ئاخکرن و عهردی داعویران ، 182 هزار خهون مراندن ، ئه گهر ئه
 هژمارا مهزن یا مروقان تا قی ده می د ساخ بانسه ژمییا کوردان ل عیراقی ، ل
 باشووری کوردستانی دا چهند بیت ، چهند ژوانا دا بنه نوژدار و ئه ندازبار و
 ماموستا و خودان باوه رنامه ، بنه زانا و بلیمهت دبوارین جودا جودا ، چهند ژوانا
 خهون ددیتن ژنی بینن و بینه خودان خیزان ، یان شوی بکهن ، بوچی هاتنه ئه نفالکرن
 ب نا قی سوره ته کا قورئانا پیروز ، سه ره رای کورد ژهه می ملله تی دیتر بین
 موسلمان بوو ئایینی خو موسلمان تره ، کومکوژیا 182 هزار مروقی سقیل ، 8
 هزار بارزانی ، 10 هزار کوردین فهیلی ، 5 هزار قوربانیین هه له بچه ، چ تاوانین
 خو هه بون ، قان کاره ساتین هنده مهزن هه لویستی رایا گشتی یا جیهانی نه
 هه ژاندبو و بی دهنکی هات پاراستن ، ل ژیر پهردا قی بیدهنگی ئه کاره ساتین
 درندانه ده رهق خه لکی کورد یی ژیرهستی سته مکاران هات کرن ، هه می
 ریککه فتن نامین نیف نه ته وی و مافین مروقی هاتن پیشیلکرن .

گه له ک هه لویست من دیتینه و داینه خوباکرن کوسه ددام ورژیمه به عس ئه نفال
 دژی وه لاتیین کورد ل عیراقی ئه نجام داینه ، ب دیتنا من ئه هه لویسته دشاشن
 ، چنکو هه کهر سه ددامی و ورژیمه وی کورد ب وه لاتیین عیراقی ل قه له م دابان ،
 ئه مه رگه ساته و تاوانین مهزن ده رهق وان نه دکرن ، لی چ جارن کورد وه کو
 عیراقی نه ده ژمارتن ، به لکو دگوتن کورد مه ترسینه ل سه ر ئاسایشا نه ته واک

عه‌ره‌بی ، د‌قی‌ت به‌ی‌نه قه‌ل‌اندن و بر‌اندن ، ئە‌ڤ هه‌لو‌ب‌سته و سی‌اسه‌ته ژ‌ل‌ای‌ی
ده‌سه‌ه‌ل‌ت‌دار‌ین ع‌یر‌اق‌ی هه‌را به‌رده‌وامه تا ئە‌ڤ‌روکه . واته ئ‌یک په‌یامه و ئ‌یک
درو‌یشمه وانا هه‌ل‌گرتی ، ئ‌یک ته‌مام‌که‌را ی‌ی دیه ، ئ‌یک پرو‌ژه و عه‌قلیه‌ته ل
ده‌ڤ‌ه‌ره‌بان د‌ژی کوردان ، ئە‌ن‌فال کاره‌سات‌ین مه‌زن ل دو‌یف خو‌ه‌یلان ، ب ده‌هان
سالی‌ن د‌یتر شو‌ینوار‌ین وی دی هه‌بن و م‌ینن و چاره ژ‌ی ئە‌سته‌مه ، ئە‌ن‌فالان
رووبه‌ره‌کی مه‌زن ی‌ی کوردستانی بخو‌قه گرت و ده‌رئه‌نجام‌ین خراب ل دو‌یف خو
ه‌یلان ، بو ئە‌گه‌ری هه‌لو‌ه‌شان‌دنا په‌یسکا خ‌یزانا کوردستانی و ج‌قا‌که‌ک ته‌راو
برا‌کر، ب هزاران ژ‌ن ه‌یلان بی هه‌ڤ‌ژ‌ین و سه‌میان ، ب سه‌دان ک‌چ‌ین ماره‌بری
ه‌یلان ل مال‌بایی و قه‌یره مان و پر‌چا سه‌ری خو‌بوز‌کرنو شو‌ی‌کرن ل‌به‌ر د‌لی ره‌ش
بوو ، گر‌یدانا پاشمایی و به‌رمای‌ک‌ین ئە‌ن‌فالان وه‌کو جار‌ان ب ئ‌اخا باب و با‌پ‌یران
قه‌نه‌مایه ، سه‌روو سی‌مایه‌کی کورده‌وایی ی‌ی جار‌ان پی‌ڤه دیار‌نه‌مایه ، دوو د‌لی
و بی ه‌ی‌ڤ‌ی‌بوون م‌اینه ، ده‌روونی وان تی‌ک‌چ‌ویه ، په‌یوه‌ندی‌ن خ‌ی‌له‌کی و ج‌قا‌کی و
خ‌یزانی د‌چ‌وار چو‌ڤی عه‌شیره‌ت‌گیری دا تا راده‌ک مه‌زن هات‌ینه مر‌اندن ، ق‌یان و
د‌لسوزی و د‌لوقانیا جار‌ان نه‌مایه ، ئە‌ڤه‌ژی ئ‌ارمان‌جا سه‌ره‌کی یا ر‌ژ‌یمی بوویه کو
تی‌دا سه‌رکه‌فت .

راسته ئە‌ن‌فال بو‌یه سه‌ده‌می کوشتن و بی‌سه‌ر و شو‌ین‌کرنا سه‌دان هزار مرو‌ڤ‌ین
کورد ، لی ده‌هه‌مان ده‌مدا بو‌یه سه‌ده‌می و‌یران‌کرنا ژ‌یانا کورده‌واری و ج‌قا‌کی کورد
و ته‌خت‌کرنا هزاران گوندان و سوتنا دارستان و ره‌ز و بیستانان ، تالان‌کرنا
مه‌رومالاتی‌ن خه‌ل‌کی کوردستانی ، د‌ئ‌وپه‌راسیه‌نی‌ن ئە‌ن‌فالان دا نو‌یترین چه‌کی
سه‌رده‌م ژ‌ل‌ایی له‌ش‌که‌ر و سوپایی ع‌یر‌اق‌ی ی‌ی مه‌ش‌ق‌دای ده‌ره‌ف کوردان ل

کوردستانی هات کرن ، فهرمانی دژوار و مهترسیدار ژلایی سیسته مه کی
 بیروقراتی یی هه چهره رخ هاتنه ده ریخستن ، هیرشین راسته و خوو یی ندرندانه ل سهر
 ژيانا جفاکی گوندنشین هاتنه کرن بو ژناقبرن و ویرانکرنا بنه مایین ژيانی ، بی
 وژدانه و دویری مروقایه تی رهفتار دگهل مروقی کورد دهاته کرن ، دیمه نی
 ئەشکهنجی و کوشتارگه هی (نزارکی ، سهلامی ، نوگره سهلمان ، توپزاه) ،
 دیده قانن بو دیروکا شهرومه زارا مروقایه تی ، یاکول وی ده می بی دهنگی
 هاتیه پاراستن ، تاوانین به عسیان نه تاوانه ک ساده و نورمال بوون ، دقان تاوان
 دا هه می بنه مایین مروقایه تی و مافین مروقی هاتن بن پیکرن ، ئەنفال قوناغه کا
 دیروکه کا دهوله مهنده ، پیدقیه ب عقل و رهنگه کی ئەکادیی بهیته خواندن ،
 رهه نندین هزری بوو هه بن ، بهینه دوکیومینت کرن و ئەرشیف کرن ، نه هیلین بینه
 ئەفسانه ، دهزگا و زانینگه هی مه ل کوردستانی خولی بکه نه خودان و قه کولینین
 زانستی و کونفرانسیین ئەکادیی ل سهر رهه نند و شوبنوارین ئەنفالان بکه ن وه کو
 وه فاداریه ک بو وان قوربانیین ههستیک و کلوخین سهرین وان مایه .

ئەنفال بىرووكە كا زىندىيە

رويدانىن ئەقى مەرگەساتى شوپن پەنجىن خو كوبر دناڭ جقاكى مەيى
كوردەوارى دا داهىلانىنە و مەرگەساتىن جەرگىر ئافرانىنە .
دگەل ھندى دا خەمسارىا مە ھەمبەر رويدانىن ئەقى كارەساتا دژى
مروقايتىي ورەھەندىن وى ھەمبەر قورىانيان ومالبات وخانەوادىن وانا
دنزمترین ئاست دانه ، نە بەس جقاتا نيڭ نەتەۋەيى ، بى دەنگ مايە ، بەلكوبى
دەنگيا مە كوردان ژى ، چ مللەت ، چ دەسپەلات ، دەرھەق رويدانىن ئەنفالان
وكارىگەريين وى ئالوزى كەفتىنى و نەتەۋە پەرستى ھاتىيە پشتگو ھاڧىتن ، ئەڭ
بى دەنگىيە ژى ب شىۋەكى مەترسىدار جەۋھەرى كومەلگەھا كوردى ئاشكەرا
دكەت ، ھەر مللەتەك ، ھەر نەتەۋەك مەرگەساتىن مەترسىدار بقى شىۋەى سەردا
بەيىن ، چارەنقىسى وى دى بەرەڭ ئاقارەكى نەدىار چىت وجقاكەك رەشپىن بىت و
ئارامى تىدا نامىنىت ، لى پشتى ئەنفالان بوشاتىيەكا مەزن پەيدابوو دھەمى
بواران دا ، جقاكى گوند نشىن ھاتە شلقاندن ، شەلەلى بوو ، بەرەبابەكى نوى
پەيدابوو ، نەشيا خول وارى باب و كالان بىكەتە خودان و وى بەرپرساتىي

وهریگریت ، په یسکا خیزانا کورده واری هاته هه لوه شانندن ، ئه و تامو تیژا ل کوردستانی هه ی ئه و ژى نه ما ، گریډانا تاکه که سی کورد ب عه ردی باب و کالان قه ل ئاستی پیدقی نه ما ، په یوه نندیځ جفاکی سست و خاڅ بوون ، ژلایه ک دن قه هه قرکی و ململانا سیاسیی کورد و پارتین بهر ژه وه مد په رست ، کوردستان کره گوره پانا شه رهنیخیځ وه لاتین هه ریځی ، و کره خوارنه کا گه له ک ب تام چ بو داگیرکهران ، چ بو وان که سانین هیشتا ده ست و له پین وانا سور ژ خوینا شه هیدان ، بهر هه می وی دخونو بوینه مفادار و هاتینه پاداشتکرن ، بونه خودانین ده سته که فتن سهره هلدانی .

به ری ل سهر ده سته که فتن به حس بکه یځ ، یا فهره بیر ل هندي بکه یځ کانئ بوچی ئه نفال رویدا ، دوژمنان و داگیرکهران چ ژمه کوردان دثیا ، به عسیان چ شوینه وار ل پشت خو هیلان ، ئه گهر ئه ژ 182 هزار مروقه هه تا نوکه ساخ مابان دژیانی دا سهر ژمیږیا کوردان دا چهند بیتن ، بوچی تا نوکه چاڅین مه ل هاریکاریږن ژ ده رقه نه و ده ستین مه ل بهر وانا دقه گرتینه ، ئه گهر ئه و نه بن ئه م دی ژبرسادا مرین ، ئه گهر سوباه ی سنورالمه بگرن ئه م نه شیځ خو خودان بکه یځ و ملله ت دی ژ ده ست ده رکه قیت نمونه دزورن ، خولبه رقه یرانان ناگرین ، بوچی مه دقان چهند سالیځ بوری دا چ پروژین ستراتیژی ل کوردستانی بهر هه م نه ئیناینه ، بوچی ته خا سهرمایه دار هه را زاله و هه ژاری و به لنگازی هه را دادچیت ، بوچی نه بوینه جفاکه ک سقیل ومه مفا ژ رابردووی خو وه رنه گرتن ، بوینه جفاکه ک مشوله ژى و قوریانی موزایداتین سیاسی .

هیشتا ئەم کورد نە شیاينە ژ رویی یاسایی و سیاسی قە جینوسایدای گەلی کورد
 بەدەین نیاسین و عێراقی نەچار کەین دانپێدانی ب تاوانین ئەنفال و جینوسایدایا
 مە بەدەت، قەرەبوا ماددی و مەعنەوی یا قوربانی و خەلکی زەرەر مەندی
 کوردستانی بکەتن، ل قیرە چەند پرسیار دەینە پیش و قان پرسیار ل خو بخو
 بکەین کانی بەرپرستیا مە هەمبەر قان کارەساتان چیه، تا نوکە مە بو چکریه،
 دەسپەلاتی و پارتین سیاسی یین کوردی چ پینگاڤ هاشیتینە، ژ رویی سیاسی و
 جفاکی و کەلتوری و دیروکی قە چ هاتیه کرن بو ئەنفالان وەکو جیهاتی کرن.

سەرهلدان نەشیا ئالیین کوردی ریک بیخیت، نەشیا نافمالیا کوردی ئاڤا
 بکەتن، هزری د برابر دووی خودا بکەت و فیڕی زمانی نەتەوی بییت، مخابن
 مەرگەساتا ئەنفالان سال بو سال یا دەیتە فەراموش کرن، چ پینگاڤین وەکو پیدڤی
 نەهاتینە هاشیتن ئەنفالی بکەینە هیڤینی براهیتی و ئیک ریزی، نەشیاينە
 ئەنفالی بکەینە کارتەک گەف و فشاری و جفاکی نیڤ نەتەوی پی بەهەژنین، چ
 جوداهی دناڤهەرا ئەنفالی و هولوکوستی هەیه، لی ئیسراییلی شیان مفای بخو
 ژ کارەساتا بسەری هاتی ژلایی نازیان قە دەرەقی وانا هاتیه کرن وەریگرن،
 بریکا لویی خوتا کو بوینە خودان دەولەت، لی مە کوردان مفا ژ کارەساتین خو
 وەکو سەر بور وەرنەگرتن، بەلکو ماینە ب گەلالیشکین ئیکوودو قە و بەرژە وەندین
 حیزبایەتی ل پیشیا هەر کارەکی نە، شوینا ئەنجام دەری ئەنفالان بەدەینە
 دادگەهان و سزا بەدەین، مە پاداشت کرن و بەرپرستی پی بەخشی.

بی دەنگ بوون ل کارەساتا ئەنفالان بی وژدانیه، گونەهەکا مەزنە هەمبەر
 کەس و کارین وانا دەیتە کرن، دکه قیتە دخانا خیانه تی دا و یاری پیکرنە ب

ههستين مالباتين قوربانيان ، ئهقهژى يايهكا مهترسيدا ره ب ناڅى ديموكراسيه تى
ل ژير پهردا بهرژه وهند پهرستى دهيتته كرن ، ئهڅ چهنده ژى وى دگههينيت كو
سهرهلدان نه شيا ئهوا ملله تى قياى ب دهست قههينيت ، نه شيا سيسته مى مافين
خهلكى دكومهلگههى دا بو بهرژه وهندين وانا بگوهرت ، نه شيا خهونين وان
بكهته راستى ، وهسا دا دياركرن كوده سههلات يا منه تهكى ل خهلكى دكهتن ، ههر
پيشقه چونه كا پهيدا بوى بهر هه مى وانه .

بى دهنگ بوون ل ئهنفالان واته ليبورين ل تاوانباران و پلاندهرين ئهنفالان ،
دڅيا با پشتى سهرهلدانى ده سههلاتا كوردستانى دادگههكا تايبهت دامه زراندا
ژبو دادگههكرنا ئه نجامدهران كه چما ژان كه سا خيانهت ل گهل و وهلاتى خوهكر ،
بوينه سه ده مى بيسه روشوينكرنا ب سه دان هزار مروڅان و كاڅلكرنا ب هزاران
گوندين كوردستانى ، نه دبوو ب عاتيفانه سهرده دى دگهل وانا هاتبا كرن ، دڅيا با
كهيسا وان يا قه كرى با ، دڅيا با فشار ل وان موسته شاران كريا قهره بوا وان
قوربانيان دابا ، قهره بوا وان گوند و دهقه ران كريا يين وانا زهره رگه هاندينى ، چنكو
ل ژير فه رمانا وان بريارين شوفينى هاتنه سه پانندن ، ئه گهر ب هاريكاريا وان
موسته شاران نه با له شكه ر و سوپايى رژيما به عسا ژناڅچووى نه دشيا
سهركه فتiane ئوپه راسيونين ئهنفالان بجههينيت .

ئنهفال بيروكه كا ههردهم زيندى يه ، ههر ده مى ل بير دئينين ئاخينكا رادهيلين
بو وان روزانين سهخت ورهش ، چنكو ئه و وهلاتيين دكريارين ئهنفالان دا بوينه
قوربان دگوره پانا شهري دا نه هاتينه گرتن و كوشتن و شههيد كرن ، بهلكوب بى
دهنگى و بى ده سههلاتيا خو خورادهستى ئيرادا جهللادان كربه ، ئهڅ چهنده ژى وى

ناگههينيت كوئهم شانازي ب مرنا قوربانين خوبيهين ، وهكو كهس و كار ، بهلكو
 دقيت بهردهوام نهفرهتان ل سهر ئه نجامدهران بارينين و تومه تبار بكهين ، چنكو
 مرن و بييهرو شوينكرنا وانا نه قاره مانیه ، بهلكو مرنهكا هيدي هيدي بويه ، ژ
 جهي بويهري تا دگه هيته كوشتارگه هي ، گورين بكوم ، ئهو ههمي روي ب روي
 مرن بوبين و ل هيقيا مرنا خوددهستين جهلادان دا و نه شين چ بكهين ، لي تشتي
 ژ هه ميان سهيرتر ئه وه كو پشتي ئه نفالان واقعي سياسي بي عيراقى و كوردستاني
 دقوناغهك مه ترسيدار دا دبوريت ، سيفه تين قى قوناغى تنى شهر و شورو كارين
 تيروري و هه قركي و مملانا سياسي نينه ، بهلكو ئهو فساد و گنده ليا دناڅ
 كومه لگه هي دا به لاڅ بولا ، ههمي ئاستين ژيانا سياسي و جفاكي و كهلتوري و
 تابوري يا قه گرتي و بويه ديارده ، ئه نفالان بومه سه لماند كوئهم جفاكه كين مه چ
 پيناسه نين بو مروقي باش و خراب و مروڤ دوستان ، بي دهنگ بوون ل ئه نفالان
 دشين بيژين كو هيژه كا ئه فسانه يي پيشكيشي سياسه تمه داران كويه داکو بشين
 راستيان قه شيرن ، تاوانباران تاوان چهندا مه زن ئه نجام دابيت لي ببورن و نيزيكي
 خوبكهين ، ههر تشته كي گه لهك بي ب بها بيت ، بي بها و بي قيمهت بكهين ، ههر
 جوانيه كا هه بيت و چهندا نازدار بيت بكوژن و گياني عه شيرهت گيري ساخ بكهين

وه لاتین روژ ئاڤا هه له بچه شه هیدکر

دیروکا مروقایه تی پره ژ تراژیدیا وکاره ساتین مهزن و جه رگبر ، زوربه ی وان مللهت و جفاکین ئەڤ مه رگه سات و تراژیدیا لی رووی داین وب سه ری هاتین ، شیاینه ب هیژا داهینانی و دهوله منکرنا ژیاننی ب جوانی و ریک و پیک پیش بکهفن و بهرسقا ئەقان کاره سات و تراژیدیان بدهن ، ب ئاراسته کره کا دیترد خه یالین خودا یا راگری داکو بشین جفاکی خو پیشقه ببهن و پتر داهینانی بکهن وهزرا تولقه کرنی نه کهن .

لی کاره سات و تراژیدیا بهر مروقی کورد کهفتی جوداتره ژوی هزری یا مه ئاماژه پی دای و ئارهسته ک دیتریا وه رگری ، چنکو هیشتا مروقی کورد پشت راست نه بوویه ، دوی باوه ربی دایه ئەڤ کاره ساته دووباری ببهنه قه ، تایبهت ل ده می سالفه گه را دهیته ساخکرن و دهینه ل بیروچالاکیین خه مناک دهینه نمایشکرن .

پرسیار دهینه پیش ، پشتی بورینا چه ندین سالان ل سه رقی کاره ساتی ، مه چکریه بو هه له بچه ، بوچی دئازارین خه لکی هه له بچه ناگه هین ، بوچی مه دقیت ئەوین دیتر تیبگه هینین ، دی چ کهین کو ئەڤ کاره ساته دووباره نه ببهنه قه ، هه له بچه برینه کا هه ردهم ساخه دناخی مروقی کورد دا مه حاله بهیته ساریژکرن دق دهست و داری نوکه دا ، چنکو چ پینگاڤین ژ هه ژی هه له بچه نه هاتینه هاقیتن نه ل

ئاستی کوردستانی ، عێراقی ، جفاکی نیف نه ته وی ، خه مساریه ک هه بوویه ، سال
 ده ربا ز بوون تانوک مه نه دیتیه زانینگه هه کا عێراقی ته ژ ره ساخر بیتن ، هه تا
 ل کوردستانی ژ ی جو ره خه مساریه ک هه یه ، بو نمونه ل دهوک جاده ک یان هولک
 ، یان باخچه ک ب ناخی هه له بچه هات بیت نا کړن ، به رو قاژی ب ناخین
 که ساتین بیانی هاتینه بنا کړن و خه ملاندن ، بوچی ب ناخی عومه ر خاوه ر نا هین
 ب نا کړن ، هیشتا گه له ک ژگه نج و شاگردین کوردستانی نزانن عومه ر خاوه ر کیه
 ، نیره ، مییه ، ژبه ر هندی دقیت گرنگی ب کاره ساتین خو بدهین و سه ر بورا ژ
 رابردووی خو وه ربگرین ، هه له بچه چ ژ هیرو شیما و نا کا زاک کی متر نینه ، دقیت
 کار بو بکه یین و جیهانی بکه یین ، هه له بچه و نه فالان بکه یینه سومبولا خو را گریا
 گه لی کورد ل سه ر ئاستی جیهانی و جفاکی نیف نه ته وی پی شه ر مه زار بکه یین
 چنکول ژیر سپونسه ریا وانا نه فال و هه له بچه هاتنه هنگافتن ، دقیا با ل سه ر
 ئاستی عێراقی و ل ژیر فشارا سه رو کاتیا هه ریمی و حکومه تا کوردستانی پرسا
 هه له بچه هاتبا جیهانی کړن ، تاییه تی په رله مانی عێراقی رول دقیت مه سه لی دا
 هه با کو ئه م کورد پشکه کین دقیت پرو سا سیاسی دا بو ب ریشه برنا عێراقی وه کو د
 ده ستوری داهاتی ، هه له بچه دقیا با ببا پرسه کا نیشتمانی ل عێراقی ، ده می
 زانینگه و خواندنگه هان دا ببان پروگرامین خواندن ، نه کو تنی ل سالیادا ب
 چند گوتارو یاداشت ناما و چالاکیین بی بنه ما و بی مفا به یته ساخرن و
 روندکین تیمسا حا بو به یینه ریتن ، هیشتا چ په رله مانتارا پروژه یاسایه ک گونجای
 دژی قان کاره سات و کومکوژیا پیشکیشی په رله مانی نه کریه بو قه ره بوا قوربانیان
 و زیان قیکه فتیان ، یان فشار ئیخست بیته سه ر بو داخوازیا لیبورینی ژ گه لی

کورد وکەس و کاربن قوربانیان ، بەروفاژی وەلاتی ئەلمانیا بەرامبەر وەلاتی
 ئیسرائیل خو شەرمەزار و قەرداردبینیت بو وی کارەساتا جینوسایدی د شەری
 جیهانیی دووی دا ژلایی هیتلەر و نازیان قە دەرهەق گەلی جوھی ل ئەوروپا
 ئەنجام دای و ب هولوکوست هاتیه نیاسین ، لی چنکو لویی ئیسرایلی زوری
 ب هیژبوو ، شیا فشاری ل سەر وەلاتی ئەلمانیا و دەسپەلاتا وی بکەتن ، هەتا
 داخوازا لیبۆرینی ژ گەلی ئیسرایلی کری و تا نوکە بەردەوام قەرەبوا قوربانی و
 زەرەرمەندان دکەن ، لی چنکو مللەتی کورد نە خودان گیانەک سیاسی یە کول
 سەر ئاستی جیهانی بەیتە نیاسین و دانپیدانی پی بکەن ، بی دەولهتەو بی
 پارێزەرە ، مللەتەک نە ئیکگریتی یە دناقا خودا ، نە ئیک بریارو هەلوپستە ، ژبەر
 قی چەندلا تا نوکە نە عێراقی ، نە وەلاتین زلهیز ئەوین چەکی کومکوژ ب ریکا
 کەسان و کومپانیین خوفروشتینە عێراقی وەکو ئەلمانیا بو نمونە ژبەر وان تاوانین
 دەرهەق گەلی ئیسرایل ئەنجامداین رابوو ب پیشکیشکرنا چەند غەواسین ژیر
 دەربایی وەک دیاری دانە ئیسرایل ئەوژی پشتی چەکی کیمیایی و دقێ تاوانی
 دا یین بەشداری .

مخابن چەندین سالە بالیوزخان و قونسولگەریا ئەلمانیا ل عێراقی و
 کوردستانی هەنە ، هیشتا خوب سەر قە نە بریە ، بەلکو دەسپەلاتین عێراقی و
 کوردستانی ژ فشار لی نەکریە کو داخوازا لیبۆرینی ژێ وەرگریت ، یان داخوازا
 قەرەبوی لی بکەتن ، دشیین بیژین کو بو کیمیا بارانکرنا هەلەبچە ب درستی
 کار بو نەهاتیه کرن ، بو جیهانیکرنا وی ، چ بوو خوشگوزەرانیی بو خەلکی وی ،
 هەرچەندە ل دەمی هەلەبچە هاتیه کیمیا بارانکرنا ب ئاشکرای رەنگقەدان و

وینێ خو نه بوو ، وی سه رده می جیهاندوو جه مسه ر بوو ، رژێما عێراقی رسوا و شه رمه زار نه کر هه مبه ر وان تاوانین دژی ملله تی کورد ل عێراقی دکه ت ، به روفاژی بیدهنگی پاراست .

کاره ساتا هه له بچه مه زنتین کاره ساته ددیروکا مروقا یه تی ، تایبه تی ددیروکا که قن و نوی یا کوردان دا ، نه کو ژبه ر سه ده می شه هیدکرنا پینج هزار مروقین کورد بین سقیل و بریندارکرنا ب هزاران وه لاتیان ، به لکو ژبه ر هندی بویه چه کی کیمیایی یی قه ده غه کری ل سه ر خه لکی سقیل و ب فه رمان و سه ر په رشتیا راسته وخوو یا سه روکی عێراقی هاته ئه نجامدان ، کو خوب بابی هه می عێراقیان ب عه ره ب و کورد و هه می پیکهاتین عێراقی دزانی .

ئه ری وه کو کورد ده سه په لاتا کوردستانی شیانی داخوازکرنا قه ره بوکرنی هه نه ، بوچی تا نوکه ئه ق چهنده نه هاتیه کرن ، ئه گه ر هاتبیه کرن ژ ی بوچی سه رنه گرتیه ده رباره ی قه ره بوکرنا زیان فیکهفتیان ، ئه قه ژ ی ژلایه کی قه ، ژلایه کدیفه باشته ب رکین یاسایی کار دق ی بواری دا بوو بهیته کرن و ب شیوازه کی کوهه می ئه و لایه ن و کومپانیا و وه لاتین ده ست دقان تاوانا دا ههین قه ره بوا زیان فیکهفتیان بکه ن ، ئه قه ژ ی پیدقی بریاره کا نه تهوین ئیکگرتی یه بو دروستکرنا سندوقه کا قه ره بوکرنی مینا سندوقا قه ره بوا کویتی یا کو چه ندین ساله پشکه ک ژ داها تی گازا عێراقی دچیه دق ی سندوقی دا کو به ری هه یامه کی ژنوی بدوماهییک هات ، ژلایه ک دیقه عێراق دشی ت سکا لایی ل نه تهوین هه قگرتی بکه ت دژی وان وه لات و که س و کومپانیا به س ناکه ت چنکو ده سه په لاتدارین عێراقی ئیک ته مام که را دی یه و به رنامه ی عروبه تی جیه جی دکه ن ، ژلایه ک دیقه

دهمی جیهانی ددیت گوند و دهقهرین کوردان یین دهینه ویرانکرن و ب چهکی
 کیمیایی یین دهینه ژناقبرن و جینوسایدکرن ، بو قی بی دهنگیی چند هوکار
 ههبوون ، ژوانا پاراستنا بهرژهوهندین خو یین جووت دگهل رژیمی ، یادی ئەو
 چهکی ئەو چهکی دهرههق کوردان هاتییه بکارئینان ههر وان وهلاتان ئەو چهک یی
 تهسلیمی عیراقی کری ، زیدهباری هاریکاریین ئابووری و لوژوکی و تهکنیکی ،
 تاییهت وهلاتین روژ ئاڤا .

جینوسایدیا مللهتی کورد وهکو پیدقی ل سهر ئاستی جیهانی نه هاتییه نیاسین
 و کار بونه هاتییه کرن ، پیدقییه حکومهتا ههریمی ب ریکا خوبودانه نیاسینا ڤان
 کارهساتان پشته ڤانیا جیهانی بخو خرڤه کهت ، کار بکهت بو دروستکرنا
 دهزگایهکی تاییهت بو خرڤه کرن و ئهرشیڤکرنا وان تاوانین دهرههق هاتین کرن و بو
 جیهانی بدهته نیاسین داکو جڤاکی نیڤ نهتهوی پشته ڤانیا دوزا کورد بکهن
 تاییهتی دوزا سهر بهخو یا کوردستانی .

ههله بچه وئه نفال کارهساتین سروشتی نهبون ، بورکان و بومهلهرز و نه خوشیا
 تاعون و کرونا نهبون ، بهلکو بهرهه می سیاسهتا قهرکنا ب سهدان هزار مروڤین
 کورد بوول سهر ئاڤا خو دژیان و ژلایی درندهترین ب ناڤ مروڤ هاته نهجامدان .

بوچی منیومینت ل کوری می و گهر میان ، بوچی نه ل هه ولیر

ئه نفال ، کومکوژی ، گورین ب کوم ، کیمیا باران ، عهلی کیمیاوی ، ئه ژاراقه
هه می ل دوماهیا سالی ن ههشتیان دا ملله تی کورد ژنوی نیاسین و کهفتنه د
فه رههنگا کوردی داو دیروکه کا رهش و شهرمه زار بوو دوژمن وداگیرکه رین
کوردستانی تومارکن ، سه ره رتی قان هه ولی ن قراکرنی وگه ف و تیروور و چه کی
مودیرن و که مپینین سه ر برین و جینوسایدی و زنجیره کاره ساتین جه رگبر ه
تراژیدی و کوژه ک ، ملله تی کورد چوک بو هه ژموون و ئیرادا دوژمنان و توخم
په ريسان نه دهینایه و ملکه چ نه بون ، به رده وام د سه نگه رین به رخوه دان و
به رگریکرنی دابوینه و خوراده ست نه کرن ، ئه ژ چه نده ژی قه دگه ریت بو وی عه شق
و قیانا تاکی کورد هه ی و گریدای ب وان خاسله ت و تیتال و قیانا کوردستانی و
ئازادیا وهلاتی .

ئه ژ هه می رهنگین ژیانی و پیلین قوربانیدانی پیخه مه ت قی عه شقی و قیانی
قه دگه ریت بو ره وشتی وهلات پاریزی و جوانیا سروشتی ودهوله مه ندیا ئا خا
وهلاتی ، قان خاسله تان وهکریه ب هزاران شیره ژن و وهلات پاریز ئاماده بن ژبو
فیداکاری و به رخوه دانی ، دیسان سه ربورین مروقایه تی سه لماندیه کوچ هیژ و
سته مکار دومی ناکیشن و مه حاله روژ نه هیئت تاوانبار نه ئینه راکیشان به ره ژ
دادگه هی بو وه رگرتنا سزایی پیدقی هه مبه ر وان تاوانین ده ره ق گه لین هه ژار و
بی ده سه ه لات ئه نجام داین ، راستیه ک دن ل قیره خوبا دکه ت کو مه حاله هیژه ک

، رژیمهک ، تاقمهک ، چهندا ب هیژ بیت و شیانین مهزن ههبن ملله تام ژبن ببهن ، یان ژێ قریکهن و توقی بهرخوهدانی ژناڤ خوین و دلی کورین وی ملله تی ب سوژن و نه هیلن .

دیروکا کهرب و کینا دوژمنان هه مبه رنه ته واکورد یا که قنار و دوم دریژه ، تایبته دوژمنین دهسه لاتدارین عیراقی ، چ ل قوناغا پاشایه تی ل 1921 1958 ، یان ژێ ل قوناغا کوماری ل 1958 هه تا نوکه و ئه قروو ، پلانا قکرنا مروقی کورد یا بهرده وام بویه ، به حسی ستهم و زورداری و تاوانین دهسه لاتدارین عیراقی یین ئیک ل دویف ئیک ، تایبته رژیم ژناڤچوبا به عس ، دژی خه لکی کوردستانی یا دویر و دریژه ، ب هزاران روپه ل و خامه پی دقین بو دوکیومینتکرنا وان تاوانان ، سه ره رای کو دادگه هابلندا تاوانین عیراقی و په رله مانی عیراقی ئه ژ جوهره زنجیره تاوانه ل قه له م داینه کو قکرنه کا نه ژادی بوو ، چنکو عیراق یان ل سه ر گورین ب کوم وکلوه ههستیین مروقا هاتیه ئاڤاکرن و هیشتا هزارا ئایدولوژیا شوفینزما عه ره بی ل سه ر سیاسه تاخویا ره گه ز په رستی یا بهرده وامه ، ل کوردستانی هه ر جهه کی قه ست بکه یی شوینوارین کاره ساتان لی هه نه ، ل بن سه ها هه ر داربه ریه کی بیه نا خو قه که ی ، ل سه ر فه رشین هه ر کانیه کا کوردستانی روینه خاری بیره اتنین پیشمه رگه کی شه هید لی هه نه ، ل ناڤ هه ر گه لیه کی دا بیی و بچی بیه نا داستان و بهرخوهدانی ژێ دهین ، وینین رهشین هوقاتیین ئه نفالان وه کو فلاش باک دهینه بهرچاڤ ، چیا و دهشت و نه هال و شیقین کوردستانی هه می بوینه گورستان ، راسته ئه قروو ل گه له ک جه و ده قه رین هه ریما کوردستانی کیلی و گورستانین ره مزی و مونیومینت هاتینه دروستکرن ، وه کو

هیمایهک بو شههیدان و ئەنفالکریان ، ئەقە ژێ جەیی فەخرو شانازیی یە وەکو
 رێزگرتن بو گیانی وان قوربانیان و وەفاداریا خوراگریا خانەواد و کەس و کارین
 وانا ، لی بلا ژبیرنەکەین کو هەتا نوکە ژێ دەسپەلاتدارین شوفینزما عێراقی بیر
 ل هندی دکەن کە کورد دوژمنین وانن ، هەر د هزر و ئایدولوژیا شوفینزما بە عسیزم
 دا کار دکەن و هەمی ژێ ئیک پەیا ما عروبەتی یە ، بەلکو خرابتر ژێ ژجاران
 ئارەزو یا عەرەبکرن و داگیرکرنی و رەگەز پەستی یە دناڤ دل و دەروونی وان دا ،
 هەتا گەهشتیه وی راددهی ئەو گورین بکوم یین ل ژیری و ناڤه راستا عێراقی
 هاتینه دیتن و ئاشکەراکرن ، دەسپەلاتداریا نوکە ل بەغدا ئاستەنگا دروست دکەن
 و هەول ددەن ئەوان گوران بەرزە بکەن ، حەز دکەن مللەتی کورد و حکومەتا هەرێما
 کوردستانی د خرابترین بارودوخ دا بژیت و چاڤ قی پیشقە چوونا ئاڤە دانکرنی ل
 باژیرین هەرێمی نارابن ، هەمی هەول و بزاقین وانا ژبو ژبەر ریکچونا هیژا ئیک
 رێزا ناڤ مالا کوردی یە ، قان کارەساتین دوژمنان دەرەقە قی گەلی کورد
 ئەنجام داین ئەم کورد ژبیر بیهین .

تشتەکی نورماله مونیومیانت یان گورستان و کیلیین رەمزی ل هەلەبچە و
 گەرمیانو بارزان و بادینان هەبن ، لی فەربو مونیومیانتا ژ هەژی وان هەمی
 قوربانیان یین کوردستانی ددریژە خەبات و بەرخوهدانا خودا داین ل هەولیرا
 پایتەختی هەرێما کوردستانی هاتبا دروستکرن ، چنکو ئەقرو هەولیر پایتەختە و
 ب دەهان قونسلخانین وەلاتین بیانی لی هەنە ، روژانە شاندین بلندین بیانی و
 سەرۆکین وەلاتان قەستا هەولیر دکەن ، لەورا پیدقیه مونیومیانتا شههیدان ئەوا
 ل روژا 2003/3/16 ل روژ هەلاتی باژیری هەولیر ، ل کەسنەزان بەری بنیاتی

بو هاتیه دانان دروست بکهن و ب دوماهییک بینن ، ئەقە ژێ کاری حکومهتا
هەرێما کوردستانی یه ، بهرنامهکی تایبەت دقێ بواری دا رێک بێخیت و بهری
قونسڵ و بالیوزێن بیانی بدهنی ، چنکو ئەق چەندە فاکتەرێن ب هیزن بو دانه
نیاسینا کارەساتێن کوردستانی ، تایبەتی ئەنفالان بو جیهانی و ناڤەندی نێف
نەتەوی ، دیسان پێداچونەک د یاسا ماف و ئیمتیازاتی وارسین شەهیدان دا
بەپێتە کرن ، چنکو ئەنفال پرسەکا نەتەوی یه ، دقێت خەما هەر تاکەکی کورد بیت
ل هەر چوار پارچێن کوردستانی ، ئەنفال خەم و ژان و ئازارێن مەزننومە وەک کورد
، تراژیدیایی مەزن ژێ پەیدا بوینە و دقێت گرنگی پی بەپێتە دان و قی پرسی
جیهانی بکهین .

کارتیکرنین ئەنفالان ل سەرکەساتیا کورد

ددریژە دیروکا خویناوی یا مروڤایه تیّ دا هەردەم کورد بوینە قوربانی و سوتەمەنی و هەولین قەزەری بو هاتینە دان ، دناڤا سنورین وەلاتین هەریمایه تی بین دوژمنان دا هاتینە چەوساندن .

ژ هەمی وان کارەساتین دەرەق کوردان هاتینە پەیره وکرن ددیروکی دا ، مەرگەساتا ئەنفالانە ، یاکو دوژمنان ب فەرمی ناڤکری و جیهانا ئیسلامی خاپاندی ، کورد سەدان سالی روی ب روی قەزەری دبن ، تورکین ئوسمانی ب ناڤی خەلافەتا ئیسلامی حوکمرانیا دەرەق را روژەلاتا ناڤین کری ، دەسەلاتەکا زیڤە دژوار ژ رووی سیاسی و ئایینی دناڤ کوردستانی دا هەبوویه ، چ بکوشتن و تالانکرن و باج و قەرەجان ، ب کارئینانا ئایینی ئیسلامی بو راکێشانانا سوزین ئاییندارین تاکێ کورد درێغی نەکریه ، تورکین کەمالیست هەرل دەسپێکا سەدی بیستی دا ب شیوی کوم کورد جینوساید کریه ، زیڤەباری ئەرمەنان ، ب ریکا قەگواستنا ب خورتی ژ جە ووارین وانا بو دەرەقەری جوداتر ، دژینگەهەک جوداتر ب هزاران کورد گیانین خوکرینە قوربانی .

کریار و پروسا جینوساید ب شیوێکی بەرنامەکری سالانین درێژە دەرەق کوردان د ئاست و شیوازی جودا جودا دەرەق پەیره وکرن ، د جیهانا عەرەبی دال سەر دەستین دەسەلاتدارین عێراقی بین ئیک ل دوێف ئیک کورد ب درندهترین شیواز دەرەق قەزەری ، تاییهت پستی دەسەلاتدارین بەعسا عەفلەقیا شوفینی حوکمرانی کەفتیه دەست ، تاییهت شتی ریککەفتن ناما نیڤ دەوله تی یا جەزائیر

دژی کوردان ب ئالیه کی هه ریمایه تی هاته پهیره وکرن ، سیاسه تا جینوسایدی کهفته ناڤ ستراتیژی ته کا ئاشکه را یا ده سه لاته دارین به غدا ، پروژی کورد قرانی و قه گه هاست و را کرنا مالی کوردان ژ ده قهرین گرنه و ستراتیژی ده ست پیکرن ب چه ند قوناغین جودا .

1. قه گوهاستنا کوردان ژ ده قهرین گرنه یی گازی و سامانین ژیر عه رد.

2. قه گوهاستن و گهورینا ناسنا ما کوردین فه یلی و کوردین ئیزدی .

3. قه گوهاستنا ئاکنجیین ده قهرین سنوری و پهیره وکرنا سیاسه تا عه رد

سوتنی

4. قه گوهاستن و ویرانکرنا گوندین کوردستانی و دروستکرنا

کومه لگه هین خورتی و زوره ملی .

5. ئه نفالکرنا تاکی کورد ل گوند و ده قهرین رزگارگری ب چه ند قوناغین

جودا جودا ل سالا 1988 ، کوب شیوی ئاشکه را به عسیان ئه نفال وه کو

سوره ته کا قورئانا پیروز بوره وانه کرنا هیرشین خوب کارئینا و شه رعیه ته ک

دایی .

6. کیمیا بارانکرنا ده قهرین کوردستانی ، هه له بچه ، سیو سینان ،

خوشناوه تی ، بادینان .

7. عه ره بکرن و قه گوهاستنا ب خورتی ل که رکوک و شنگال و زمار و

خانه قین و چه ندین ده قهرین دیترا ، دگهل گهورینا سیمایی جوگرافیا

کوردستانی و ب ناڤکرنا جه و شوبنه واران ب ناڤین عه ره بی .

هه‌ر ده‌می مه‌ بقی‌ت به‌حسی ئه‌نفالان و جینوسایدیی بکه‌ین پید‌قیه به‌حسی سیاسه‌تا به‌عسیرم و ریبازا شوفینزما ده‌سه‌ه‌لاتدارین عیراقی بکه‌ین ، ئه‌ڤ ئایدولوزیا ژلایی به‌عیسان ڤه به‌رده‌وام ل به‌ر چاقین رایا گشتی یا جیهانی ول ژیر په‌ردا بید‌ه‌نگیی ده‌اته په‌یره‌وکرن و ل ژیر ڤی بید‌ه‌نگیی عیراقی سیاسه‌تا ڤکرینی په‌یره‌ودکر .

ئه‌نفالان کارتیکرین راسته‌وخوول سه‌ر تاکی کوردل کوردستانا باشوور دروستکرن ، کی‌شه و گرفتین مه‌زن یین جفاکی و ده‌روونی بو خیزانا کوردی په‌یداکرن ، هه‌رده‌م په‌یسکا خیزانا کوردی هه‌له‌وشاند ، پاشمایی و به‌رمایکین ئه‌نفالان وه‌کو ڤه‌ریژ دبار و ده‌روونه‌کی سه‌خت و دژوار دا ژيانا خو‌بره سه‌ر ، تایبه‌ت ل کومه‌ل‌گه‌هین خورتی وه‌کو ده‌سته‌سه‌رکری بو قوناغا دووی یا ئه‌نفالان به‌ن ، ل دویش پروژی جفاتا هه‌ڤکاریا عه‌ره‌بی کو سه‌ده‌ده‌می دیکتاتور سه‌رکرداتیا وی‌دکر ، کوردان ل سه‌روه‌لاتین عه‌ره‌بستانی به‌لاڤ‌بکه‌ن و خوژ ئاریشا کوردی ته‌نا بکه‌ن ، چنکو به‌رده‌وام به‌عسیان دگوت ، کوردل عیراقی و سوریا مه‌ترسینه ل سه‌ر ئاسایشا نه‌ته‌وا عه‌ره‌بی .

ل ڤیری ب ده‌هان دیارده و کی‌شه و گرفتین جفاکی و ده‌روونی بو تاک و خیزانا کوردی په‌یداکرن و به‌لاڤ‌ه‌بوون ، تا نوکه ژی دناڤدا دنان و ژڤی جفاکی نوکه ڤه‌ده‌رن ، چنکو کاریگه‌ریین ئه‌نفالان ئاقاره‌کی جودا بو ڤی توپژی ژلایی ده‌روونی و جفاکی ئافراند .

خواندهکا جڙاکناسی بو ئافرهتا پا شمایا ئه نفالان

مروقی کورد پشتی ئه نفالان یی توشی دوو دلییی و بی باوهریی بوی ، دوی باوهریی دابوو پشتی ئه ژ مه رگه ساته ب سه ری هاتی و چه ندین ئه ندامین خیزانا وی هاتینه بی سه روشوینکرن، یان وه کو ئه نفالبو به ک ، به رمایکین ئه نفالان دی خو وه کو قه هره مانه ک دناڤا جڙاکی کورده واریی دا بینیت و هه ر تشتی بقیی دی ب ده ستقه هیی ، وه سا دزانی په رله مان و حکومه تا هه ریما کوردستانی به ره ه می خوینا شه هیدانه ، به ره ه می ره نج و خه بات و به رخوه دان و خوراگربا وانه ، دوی باوهریی دابوو دی ئه زمون و سیسته می ئالاسکا ل کوردستانی هیته پهیره وکرن ، چه ز و قیان و خه ونین وی دی بنه راستی وه کو هنده ک وه لاتین که نداقی ، ئه و ژی دی بیته خودانی خدام و خولاما و دی ل گه شتین ئه وروپا سمبیللا باده ت .

مروقی کوردل باشووری کوردستانی وه کو پاشمایي ئه نفالان و هوسا هزر د سه ری دا دلقلشین ، دوی باوهریی دانه بوو بو به کهر و ئه نجامده رین ئه نفالان ئه ژ مه رگه ساته ب سه ری ئینای دی هینه پاداشتکرن و بنه خودانین ده سکه فتین کوردستانی وپله و پوست دی ژوان را ئینه دان و به رپرسانی ژیرا هیته پیشکیشکرن و پلیپتکانی که ن ، ژبه ر هندی ئه گه ر مروڤ خونیزیکی قی تویری بکه تن ، کو بر خو داهیللیته دناڤ جیهانا وان دا دی هه ست پی که ت ب ده هان سالیی دیتر شوینوارین ئه نفالان دی کاریگه ریین خو هه بن تایبه تی ژلایی دهروونی و جڙاکی و ژینگه هی قه ، چنکو تا نوکه چ چاره سه ریین ریشه یی بو نه بوینه ، چ پینگاقین ئه رینی ژبو نه هاتینه هاقیتن ، پاشمایین ئه نفالان هه ر دناڤا نه خوشی

ز ده‌رده‌سه‌رییَن خودادگه‌قزن و ئاخینکا رادهیلا ، دناڤا کومه‌کا ئاریشان دا دژین و گومانی ب مروقایه‌تی دبه‌ن ، به‌رده‌وام نه‌فره‌تا دبارینن ، وه‌سا هزر دکه‌ت دژیانا مروقایه‌تی دا چ راستی ژبونینن ، باوه‌ری ب چ تشتان نه‌مایه ، هنده‌ک جارن هزر دکه‌ت که ئاژهل ژوی ب قه‌در وبه‌اتره .

ئه‌ڤ چه‌ند ریژکه‌ گوتنا چه‌ند که‌سانین ئه‌نفال‌بویانه ژخوب گومان که‌فتینه و ده‌ست ژگه‌له‌ک تشتان به‌ردایه ، ئه‌و ژی قه‌دگه‌ریت که‌ زاراقی ئه‌نفال هه‌می ژیان یا لبه‌ر دلی ره‌شکری و گومانی ب هه‌ر تشته‌کی هه‌مبه‌ری و دبه‌ت ، کا چه‌وال به‌ر چاقین هه‌می جیهانی تایبه‌تی ئه‌و جیهانا ب مافین مروقی دخوری ئه‌ڤ زولم و کاره‌ساتا هندامه‌زن ده‌ره‌هه‌ق مروقی کورد هاته‌کرن و بی‌ده‌نگ مان ، دیسان هزر دکه‌ت چما‌گروپی وی بخو‌وه‌کو کورد خیانه‌ت لی کرو چوپال دوژمنی ، بوچی سیخوری بو دوژمنی کرو حاشاتی ب نه‌ته‌وا خوکر ، مل ب ملی دوژمنی گوندی وی سوتن و مال و سامانی وی تالان کر ، گه‌له‌ک جارن ئه‌ڤ گروپه‌ بویه‌ سه‌ده‌می شکه‌ستنا شوره‌شین کوردی و کاره‌سات ب سه‌ری ملله‌تی کورد ئینایه ، رولی ئه‌قی گروپی د ئوپه‌راسیونین ئه‌نفالان دا زوری به‌رچاڤ و زیق بو ، تا گه‌ه‌شتیه‌ وی راده‌ی دوژمنی بخو‌ئاماژه‌ دایه‌ ئه‌گه‌ر ئه‌ڤ گروپه‌ نه‌بایه‌ ئه‌و نه‌دشیان سه‌رکه‌فتنی ب ده‌ستقه‌ بینن ، گه‌له‌ک ب هویری ئاماژه‌ ب رولی قی‌هیزو گروپا خوفروش کریه ، ره‌فتارین ئه‌قی گروپا دیقه‌لانک نه‌دبوو خیانه‌تی ل ملله‌تی خو بکه‌ت و هاریکاریا دوژمنی بکه‌ت و بیته‌ سه‌ده‌می قه‌رکنا نه‌ژادی خویی کورد ، قی‌چه‌ندی می‌شکی تاکه‌ که‌سی ئه‌نفال‌بور بی ئالوز کری ، دزانیت ئه‌ڤ گروپی خیانه‌تکار بویه‌ ئه‌گه‌ری بی سه‌روش‌وینکرنا ئه‌ندامین خیزانا وی و به‌رده‌وام

دکه‌قیتته بهر چاقین وی ، به‌لکوبویه به‌رپرس وهاتییه پاداشتکرن و پوست ژوی و کورین وی هاتینه به‌خشین .

ههر چیا هاتییه کرن و ئەنجامدان ئارمانجا سه‌ره‌کی یا دوژمنی بویه ، که‌لتوری خیانه‌تکاری و براکوژیی دناڅ ریزین ملله‌تی کورد دا جهگیر کریه ، کریه کوبله و دارده‌ستین وه‌لاتین هه‌ریمی ، تا نوکه ئەڅ شوینواره مایینه .

پاداشتکرن و ریزگرتن پتر ده‌روونی به‌رمایکین ئەنفالان ئالوزتر لی کریه و دگه‌هیتته وی رادده‌ی که‌رب و کینی ژ ده‌سه‌ه‌لتی راکه‌ت ، هه‌ست ب نه دادپه‌روه‌ریی بکه‌ت.

ئەڅ خواندنا مه‌ یا جفاکناسی مه‌ ب هویری به‌حسکری ، ره‌هه‌ندیی وی مه‌ دگه‌هینیته وی چه‌ندی ئەم مه‌رگه‌ساتا ئەنفالان تنی وه‌ک کاره‌ساته‌کا تاییه‌ت خواندنی بو‌بکه‌ین ، دقیت کویر هزری بو‌بکه‌ین و قه‌کولینی زانستی و ئەکادیی ده‌می بو‌اران دا بو‌به‌ینه کرن ژلایی پسپور و شاره‌زاقه‌ل سه‌ر کاریگه‌ریی قی کاره‌ساتی ل سه‌رکومه‌لگه‌ها کورده‌واری و مروقی کوردیی دناڅ رویدانان دا ژای ، زانینگه‌هین کوردستانی قی چه‌ندی ب ئەرک ب زتن ، ل قیره‌ب هزرا من کا چه‌وا زانایی فیزیکی قه‌کولینان ل سه‌ر سروشتی دکه‌ن ، دقیا‌با زانایی جفاکناس خواندنی بو‌ره‌هه‌ندیی ئەنفالان دبواری ده‌رووناسی دا بکه‌ن وبگه‌هنه‌ راستیه‌کی چنکو کومه‌لگه‌ها کورده‌واری یی که‌فتیه به‌ر لیهمشتین چه‌ندین دیاردین جفاکی و ده‌روونی و ئابووری .

ههر ده‌ما پاشمایی ئەنفالان وه‌کو ئەنفالبویه‌ک په‌یقا ئەنفال ل به‌ر چاڅ‌بکه‌قیت یان گو‌ه‌لی دبیت ، ده‌مارین له‌شی وی خاڅ‌دبن و هه‌ست ب تولقه‌کرنی دکه‌ت قو

لی ژبه ربی دهسپه لاتیا خوتنی نه فره تا ل بکه را دبارینیت و دناخی خودا دکه لیت ، خو دناقا جیهانه کا به رزه دا دبینیت ، ژیان ل بهر دلی ههمی وهرزی پایزی یه ، بی تاویه ، خه مووکیه ، دوو دلیه ، بی دهسپه لاتیه ، روژانی دوزه خا نه نفالان ، دیمه نی نه شکهنجا که لهین مرنی وه کو که لهین نزارکی و توپزاوا و نوگره سهلمان و سه لامی وه کو فلاش باک دهینه پیش چاقا و جنیق قی دکه قن ، تاییه تی ئافره تا پاشمایا نه نفالان کو سالانی دریژه به ژنا خوب ره شی زیماری خه ملاندی و ژ ههمی خوشیا بی به هر و بی هیقی بووی .

نه نفالان ژبلی مرنی ، وژدان کوشت ، په یوهندی دا برین و قه تاندن ، مروقایه تی نه هیلا و هنگافت ، دلوقانی به رزه کر ، ههمی تشت دگهل خو برن ، گه هشته وی راددهی مروقی کورد بی نه نفال بوی گومانی ب مروقبونا خوبهت و ژیان لی بیت دوزه خ ، که نی و گرترین ل سه رلیقا زیر بیت ، دهمی دبینیت نه نفالچی یان نه نفال کهر ژوی ب ریژ و قه درتره و پتر بهایی خوی ل دهڅ دهسپه لاتیه هه ، پتردل سوتی دبیت و دهروونی وی تییک دچیت ، سه ره رای بهرگربا دهروونی وی ههمی دهما بی کارایه هه ستین وی کار دکهن ، لی نه دجهگیرن ، پتری خه موکیه و ههری دوو دله ، رویدانی نه نفالان دهرزا وا دا دزقن ، تاییه تی ئافرهت چنکو پشتی نه نفالان رولی دایکی و بابی دگیریت بو ب خودانکرن و په روه رده کرنا زاروکی خو ، دهما رژیما به عسا عه فله قی زه لامی کورد نه نفال کری دزانی ئافره تا کورد ، هه قزینا وی که سی نه نفال کری شوی ناکهت ، چنکو داب و نه ریتین جقاک کورد ریگره ل شوبکرنا وی ئافره تا خیزاندار ، ژبه ر هندی دوزمنی ره گه زی نیر ژناقبر و هیزا بهرهم هینانا مروقی کورد ژناقبر و خیزانا کورده واری ژبه رک بر و

هه‌لوه‌شاند ، هه‌می کار و ئه‌رکین خیزانا له‌قله‌قوک که‌فتنه‌ سه‌ر ملین قی ئافره‌تی
 بو‌بریقه‌برنا کارین مالی ، دیسان دوژمنی دثیا خیزانا کورد بمینیت نه‌ خوینده‌وار
 و ژ بیاقی ره‌وشه‌نبیری دویر بکه‌قیت ، جقاکی کورده‌واری پیش نه‌که‌قیت ،
 ژلایه‌ک دیشه‌ دثیا گهورینا ژيانا خیزانا کورده‌واری تیک بده‌ت ، وه‌کو ئاکنجیبوما
 وی ژ گوندان بو‌کومه‌لگه‌ و باژیران ، چنکو ئافره‌تا گوندنشین ب داب ونه‌ریت و
 که‌لتوری خوبی ره‌سه‌نی کورده‌واری گری‌دایه‌ ، ژبه‌ر هندی ژ ده‌ستدانا قان
 سه‌خله‌تان قی ئافره‌تی باوه‌ری ب چ نه‌مایه‌ ، باوه‌ری ب سوزین ده‌سه‌لاتی نه‌مایه‌
 ، می‌شکه‌کی له‌نگه‌ر بو‌په‌یدا‌بویه‌ ، هیشتا برینین وی ساریژ نه‌ بو‌ینه‌ و ژ گریانی
 یا مکومه‌ و روندکین وی د زوهانه‌ .

نامیبیا و دلوقانیا ئەلمانیا

سەدی بیستی ژ سەدین هەرە تاریین مروقایەتی بوبە ، تیدا مللەتین ژیر دەست بوبە قوریانی و کەفتینە بەر سندان و شەرەنخیین داگیرکەرەن و هاتین قەرقەن و بوبە سوتە مەنیین بەرژەوهند پەرستان .

پشتی بورینا 106 سالانە روکی ئەمریکا جو بایدنی دان ب جینوسایدیا ئەرمەنان دای ئەوین دناقبەرا سالا 1915 1918 ل سەر دەستین دەولەتا ئوسمانی پتر ملیون ونیف ئەرمەنی هاتین قەرقەن ، سەرەرای هزرکەن د تیکچونا پەیوەندیان دگەل هەقیەمانا وی تورکیا دقولپا ناتودا ، دیسان پشتی فرەنسا ژی دان ب قەرقەنا گەلی رەوهندا دای ئەوین ل سالا 1994 ، 800 هزارتوتسیین رەوهندی ل سەر دەستین رژیمە هوتو یا رەگەز پەرست هاتین قەرقەن و فرەنسا پشتەقانی دوی کومکوژیی دا کری ، لی سەر وکی فرەنسا ماکرونی دەرژەوهند دا دیت سەرەدانا وی ولاتی بکەت و خو نیزیک بکەت چنکو دیت بەردەوام ولاتی رەوهندا ژیرخانا وی یا گەشە دکەت ، ژبەر هندی و ژبو بەرژەوهند و ئایندی ولاتی خو ، دان ب شاشیین ولاتی خوکرەن و بەرپرساتیا خویا دیروکی دانپیدا ، هەر چەندە ل ولاتی جەزایر ژی هەمان شاشی و زیدەگاشی کربە ، لی تا نوکە ئەو پینگاڤنە هاقیتینە ، هەر چەندە هەردوو پیشیلکاری دکەڤنە دکفانەکی دا .

ولاتی ئەلمانیا ئەڤ پینگاڤەکا ژ هەژی و بریارەکا ویرەک دای دان ب تاوانا خو یا جینوسایدی دا ، یا کو هیژین وانا مەزنتەین کومکوژی دەرەق گەلی نامیبیا (هیرو - ناما) ، دناقبەرا سالیین (1904 1909) مەزنتەین تاوانا دژی

مروقایه تیّی ل سهر دهستی وانا دهره ق څی ملله تی پست ره شی ته فریقی هاتیه کرن .

پشتی بورینا څان سالان ئه لمانیا دان ب تاوانا خو کرو و لیبورین ژ گهل و حکومتا نامیبیا خواست ، د هه مان دهمدا بریارا قهره بوا قوربانین واداب ئیک ملیار یورو کو دماوی 30 سالان دا پیشکیشی وانا بکه تن بو پیشقه برن و قه ژاندنا ژیرخانا تابووری وی وهلاتی ، چنکو فرنسا ببو سه ده می ویرانکرنا هه می بنه مایین ژیان ل وی وهلاتی و ب ده هان هزار بوینه قوربانی ، ل دویش هزر و بوچونین دیروکناسان کو جینوسایدیا نامیبیا ئیکه مین کومکوژیه د سه دی بیستی دا هاتیه نه جامدان ، دماوی داگیرکریا فرنسا ل نامیبیا د سالین (1884 1915) دا ، پشتی بورینا پتر ژ سه د سالان ژنوی ئه لمانیا بو جارا ئیکی دان ب څی تاوانا دژی مروقایه تیّی کرو لیبورین ژ گهل هیرو و ناما یی نامیبیا کړوده ستی براینی بو دریژکر پشتی هه ول و بزاقین نیژیکی پینج سالان قه کیشان و به ره هم پیقه هاتی ، قکرنا گهل نامیبیا قه دگهریت کوب سهرهلدانه کی رابون دژی داگیرکهرین فرنسا بو وهلات و ئا خا وانا ، 60 هزار کهس ژ گهل هیرو ، و 10 هزار کهس ژ گهل ناما هاتین کوشتن زیده باری هزاران قوربانیان ژ تیهن و برسی دناڅ سهر بازگه هین بیابانین ئه لمانیا گیانی خو ژ ده ست داین .

وهلاتی ئه لمانیا ژ زارده څی هایکوماس ، وهزیری دهرقه یی وی وهلاتی ته وروپی لیبورین ژ گهل و وهلاتی نامیبیا خواست و قهره بو پیشکیشی وانا کر ژ دهرقه یی یاسایی وه کو به پرساتیه کا دیروکی وره وشتی یی وهلاتی وانا کو نابیت به رپهرین که فن بهینه قه شارتن و پشتگو هاقیتن ، دقیت دانی ب شاشی و تاوانین خوبکه یین

بین بهری پترژ سهد سالان ل فان ههردوو قهبیلا مه کرین و دقیت لاپه رهکی سپی و نوی ئەو ههردوو وهلات قهکهین بو ئاڤا کرنا پاشهروژهکا گهس بو ههردوو وهلاتان.

براستی ئەڤ پینگاڤین فان وهلاتین روژئاڤا و ئەوروپی هاڤیتین جهمی ریچز و دهست خوشیی نه ونیشانا چهسپاندنا بنه مایین مافی مروقئ نه و گروقئ نیازپاکیی نه ، دهه مان دهه دا ساریژ کرنا برینین کهڤن دیروکئ نه ، سه ره رای وان جوداهیین ئایینی و مهزهه بی و دیراتیا جوگرافی ، ریزگرتنه ل مروقایه تیئ ، چنکو لیبورین دبیته به رههست بو ههه تولقه کرنه کی و گیانی برایه تیئ بهیژ دئیخیت.

عهقل و ئایدولوژیا شوفینزمی و کهش و سهقایئ روژهه لاتا ناڤه راست عهردوو عهسمانا جوداتره ژیی روژئاڤا ، چنکو ههه دهسه لاتهکا هاتیه دهسه لاتئ ب زه ربی توپز هاتیه سهه کورسیکی و گهلی خوته په سهه کریه و ژ ئازادی بی بههه کریه و دوماهیئ ب کوشتن گوریه گور کریه ، ملله تی کورد ژئ د کاروانی دیروکا خودا ههردهم بویه قوربانی و هاتیه قکرن ل سهه دهستین دوژمن و داگیرکه ران قه ، توشی کاره سات و مهه رگه ساتین جهه رگ بر بویه ، تایبهت د سهه دی بیستی دا ، 182 هزار مروڤ د قوناغین نه نفالان دا ، 8 هزار بارزانی ، 10 هزار کوردین فهیلی ، 5 هزار قوربانیین ههله بچه ، زیده باری چه ندین کوشتارین بکوم بین دهقه رین جودا جودا ، لی مخابن ملله تی کورد سهه ربور بخوژ رابردووی خو وهه رنه گرتن ، نه شیانباده کین خو بین کاره ساتین خوب جینوساید بدهن ناساندن سهه ره رای وان بریارین گرنه د بهرژه وهندا ملله تی کورد دا ژ دادگه ها بلندا تاوانین عیراقی

دهرکهفتین بخوبکهینه کارتهک فشاری و ل به غدا و ناڤه نډین جیهانی لی بخورن ، سستی و لاوازی دبلوماسیه تا حکومتا هه ریما کوردستانی و سه رکرداتیا سیاسی یا کوردی و لایه نیڤ خیزیڤ ده سه لاتی دار بوینه سه ده م هه ولیڤ ناساندنا ڤان کاره ساتان نه هیڤه بجه ئینان ، ژبه ر هندی یا فهره باده کا پروژین کورد قرانی نه چیته دچوار چوقی سیاستین حیزبان دا و مزایدی ل سه ر بکه ن و بازرگانی پی بکه ن بو به رژه وه نډین خویڤن بهر ته نگ ، چنکو باده ک و که یسه کا گشتی یا ملله تی یه ، نه یا چ حیزبانه ، یا چاره نڤیسازه ، دڤیت که سانیڤ پسپور و شاره زا و یاسا ناس کاری تیڤا بکه ن .

دڤان سالیڤ بوری دا ل سه ر کومکوژی و کاره ساتین ئه نفالان چه نډین سال بورین ل سه ر ئازادیا عیراقی و ئاڤاکرنا عیراقه کا نوی و ژناڤبرنا دیوارین ترس و سه همی ، نه شیاینه فشاری بیخنه سه ر عیراقا نوکه کوئه م کورد شریکین دریڤه برنا ده سه لاتی دا و خودان چه نډین پوستین ساسی نه ، سه روک کورده ، چه نډ وه زیر کوردن ، دیسان ده می خولیڤ په رله مانی دا نوینه ریڤ مه یڤن کورد دناڤا هولیڤ په رله مانی دا د ئیک و دوو ده لنگڤن ، تا نوکه نه شیاینه چ پینگاڤین چاره نڤیساز پاڤیژن د بهرژه وه ندا خه لک و ملله تی خودا ، تنی سیاست و ئه جندا یڤن حیزیڤ خول بهرچاڤ و هردگر و مه سه لیڤ چاره نڤیساز و نه ته وی ده اڤیژنه لایه کی ، به لکو تنی ل بیره وه ریان سالانه ب چه نډ گوتاریڤ بی بنه ما و بی ئه نجام دچه نډ مه راسیمیڤ خاڤ و سڤک ده یڤنه ساخکرن و ب چه نډ قه فته گولا ده یڤنه بیر .

دادوهر محمد عریبی وهکو من نیاسی

ئیقاریه‌کا دره‌نگ بول هاقینا سالا 2006 ، په‌یوه‌ندیه‌کا تله‌فونی من ب هیلا ناسیا سیل وهرگرت ، پشتی به‌رسق‌دانی دیرابو کابرایه ب زمانی عه‌ره‌بی دگهل مه تاخفت و گوت ئەز دادوهر محمد عریبی مه ل دادگه‌ها بلندا تاوانین عیراقی ل به‌غدا ، ب قی په‌یوه‌ندیی گه‌له‌ک که‌یف خوش بوم ، من زانی زه‌حه‌تا مه ب هه‌روه نه‌چو ، دی یا به‌ره‌مه‌داربیت ، پتر ژ چاریکه‌کی دگهل هه‌قدو تاخفتین و که‌فتینه گه‌نگه‌شه‌کا گهرم ، هزر و بیر مه‌ئال و گور کرن ، ناقبری ژمن خواست سو‌با‌هی واته‌روژا دویقدال هه‌ولیر ، ل ئوتیلا خانزاد ئاماده‌بیم ژبو کاره‌کی فەر .

روژا دویقا مه‌قه‌ستا هه‌ولیر کرجهی ده‌ستنیشان‌کری بودانی خوارنا نیقرو دگهل شاندی به‌غدا میقان بوین ، دروین‌شته‌کا دوو ده‌مژمی‌ری دادگهل دادوهر محمد عریبی و داواکاری گشتی مونقز ئال فیرعه‌ون و چه‌ند که‌سه‌کی‌ن دی کومبوین ل سه‌ر که‌یسا ئەنفالین بادینان بو چه‌وانیا به‌ره‌ه‌قیان بو گهرم‌کرنا قی که‌یسی و چه‌وانیا ب ده‌ستفه‌ئینانا به‌لگه و دوکیومی‌نت و شاهد حالان و شکایه‌تکاران یین به‌یز بو که‌یسا ده‌قه‌را بادینان ، ژبو دادگه‌ه‌کرنا سه‌ددامی دیکتاتور سه‌رانی ، رژیما به‌عسا ژناقچوی .

هه‌قدهم دگهل گه‌هشتنا مه‌بوده‌وک ب هه‌ماهه‌نگی دگهل هه‌قالین لق 1 یا پارتی و فه‌رمانگه‌ها مافین مروقی کولوی ده‌می کاک ته‌یار گهرماقی ریقه‌به‌ری فه‌رمانگه‌هی بو ، دیسان رزگار که‌مه‌کی نوینه‌ری لق 1 بو ، ئەز ژی نوینه‌ری سونته‌ری ئەنفالان بوم ، بله‌ز لیژنه‌ک ژ هه‌رسی لایه‌نا هاته‌پیک ئینان ، ل جه‌مه‌ک

نیزیک به رهه‌قیین باش هاتنه کرن ، چەندین شاهد حال و شکایه‌تکار ل چەند دەقەرین جوداجودا یین پارێزگەها دھوک هاتنه دەستنیشانکرن ، دوو هەیف بۆرین شاندەکی بلندی دادگەها بلندا تاوانین عێراقی ، کونوکە بویە دادگەها فیدرالی ، ب سەرکاتیا دادوهر محمد عریبی و چەند دادوهران و داواکارین گشتی و قەکولەران یین عێراقی و ئەمریکی و بریتانی گەهشتنە باژیری دھوک ، ئوتیلا ژیان بو بارەگایی مەیی کاری ، پتر بوماوی حەفتیەکی قەکولین دگەل چەندین شاهد حالان هاتە کرن و دگەل روینشتین ، شاهد حال و شکایه‌تکار ژکەس وکارین قۆربانیین ئەنفالان بون یین دناڤ رویدانان دا ژیاين و ب چاڤین خو دیتین ، دیسان مە شاندی ناڤیری برنە جەین رویدانین ئەنفال و کیمیا بارانا و کوشتارین ب کوم لی رویداین وکەفتینە بەر لیهمشتین باو باروڤین مرنی .

پشتی زقرینا مە ژگوندی کوریمی ، پیکڤە چوینە خوارنگەها بیسری بو فراقینی وەکو بیهنقه‌دان ، ل ویری دادوهر محمد عریبی سوپاسیا مە هەمیان کر بو وی هاریکاری و پشتەقانی مە بووی و تیما دادگەهی کری ، قیا خاترا خوژمە بخازیت ، وەسا زانی کو کارین وانا ل دەقەرا پارێزگەها دھوک ، دەقەرا بەهیدینان بدوماهیەک هات و قیان ب قەگەرن بو بەغدا ژبو بەرهه‌قیین روینشتنن دادگەها ناڤیری ل سەرکەیسای ئەنفالان ، پاشی گوته من کاک عەلی من ژقانی دگەل جەنابی سەرۆک بارزانی هەی دڤیت بچمە پیرمام بو کارەکی فەر ، من زانی هەکەر چوو ئیدی ناڤەگەرن دھوک ، هوسا دی دەقەرا بەهیدینان جارەکادی دی غەدر لی بیت ، کەیسای ئەنفالین دەقەرا مە یا بەهیدینان ل دادگەها بەغدا دی یا سار و خاڤ بیت ، سەرەرای کو پتر ژ حەفتی گوند و دەقەر ل سەرانسەری پارێزگەها دھوکی کەفتینە

بهر لیهمشتین چهکی کیمیایی و کوشتارگههین بکوم ، شاندی دادگههی ب
 سهروکاتیا دادوهر محمد عربی تنی چونه گوندی کوریمی ، لی قهستا
 چدهقه ریندیتتر نه کر ، قی چهندی ژی هه کهر چون دی کارتی کرنی ل باده کا دهقه را
 مه یا به هیدینان که تن ، سه ره رای کو قوناغا ئه نفالا دهقه را به هیدینان دو ماهیک
 قوناغا ئه نفالانه ل دویف پلان و بهرنامی ژلایی رژیما به عسا سه دددامی قه هاتیه
 دارشتن ، لی قوناغا به هیدینان مه زنترین و مه ترسیدارترین قوناغا ئه نفالان
 بوژلایی سیاسی و له شکهری قه ، هه رچه نده قوناغا سی یا ئه نفالان ل دهقه را
 گهرمیان مه زنترین بو ، لی ژلایی بیسه رو شوینکرنا مروشان قه ، هه ر هفت
 فوناغین ئه نفالان دچوار چوقی شهری هه شت سالیی دناقه به را عیراق وئیران هات
 بهرپاکرن ، لی ئه نفالا دهقه را به هیدینان پشتی راوه ستیانا قی شهری ل دویف بریارا
 598 یا جقاتا ئاسایشا نیف دهوله تی ل 1988/8/8 هات ئه نجامدان یا کو
 هه ردوو وه لاتان ، عیراق و ئیران دان ب قی بریاری کری ، کوتیدا سه ددام حسین
 سه رکه فتنا عیراقی تیدا دیتی و زوربه ی سه روک و پاشا و سه رکردین عه ره بان
 گازیکرینه به غدا و ئاهه نگ ب سه رکه فتنا عیراقی دقئ شهری مالویرانکه ر دا
 گیراین ، تیدا پتر ژ ملیونه کا مروشان ژه ه ردوو وه لاتان هاتین کوشتن و ب سه دان
 هزار دیل که فتین ، قوناغا به هیدینان وه ک (خاتمہ الانفال) ژ ده رقه ی قی بریاری
 هاتکرن ، سه دددامی هه می چه کی گران و سفک ، هه می سوپا وله شکهری خو ،
 هه می فه یله ق و فرقین له شکهری ب شکداریا پتر ژ دوو سه د سه ربازین مه شقدای
 ، ب پالپشتی و هاریکاریا گاردا کوماری (حرس جمهوری) ، و 171 فه وجین
 جاشال روژا 1988/8/25 ب چه ندین فروکا هیرش کرنه سه ر دهقه را به هیدینان

، ل دویف وی پلانا دارشتی قیان خو ژکیشا کوردی تهنا بکهن و مروقی کورد
 نه هیلن و دوماهی ب ناسناما نه تهوا کورد بینن ، ل دویف وان بهلگه و
 دوکیومیئتین ل بهردهست ریکه کفتن دگهل دهوله تا تورکیا کربو ، چ کهس ب
 سلامه تی نه گه هنه ناقا عهردی وان دا ، ژبه رکو قوناغا ئه نفالا به هیدینان وه کو مه
 ئاماژه پیکری ، کو مه زنتربن قوناغا بو ، ژبه ر هندی مه ب گرنگی وهرگرت و فشار
 ئیخستنه سهر تیمی دادگه هی ، تایبه تی دادوهر محمد عربی کوکاری پیهاتی ب
 دوماهی یک بینیت و نه هیلیته بریقه ، مه خسه دا مه سهر دهقه رین دیتر ژی بدهت
 وه کو (برجینی ، هیس و ئیکماله ، وهرمیل ، توپکا ، دهقه را بهری گاره ی) ، لی
 قایل نه بو ، ژبه ر داکوکیا مه بو باده کا دهقه را به هیدینان دگهل شاندی دادگه هی ، ل
 نیقرویا روژا 2006/11/21 شه ره دهقه دناقبه را من و دادوهر محمد عربی ل
 سهر جادا سهره کی بهر ده رگه هی خوارنگه ها بیسری پیدای بو ، من هیقی و رجا
 ژیکرن نه چیت ، لی ههر لسه ر رکمانیا خویی رژد بو ، من ژی گوتی پشتی مرنا
 من دی چی ، ناهیل ژ دهوک ده ربکه قی هه تا سهره دانا دهقه رین دیتر نه که ی ،
 دگهل هندی گوته من تویی گه فا لمن دکه ی ، گازی کره جماعه تین ئاسایشی و گوته
 وانا عه لی بهندی بگرن یی گه فا لمن دکه تن ، وانا ژی گوته من کاک عه لی خیره ،
 چ چیبویه دناقبه را ته و حاکمی دا ، من ژی هه می بو وانا گوت ، کو شه ره دهقه ی من
 و دادوهر محمد عربی ل سهر هندی یه ، ئینا وان ژی بسستی بابته وهرگرت و
 پشتا من گرتن چنکو ئه زی داکوکیی ل مافیین ره وایین دهقه را به هیدینان دکه م ،
 دگهل هندی من هزرین خو کرن ، کو دبیت ل سهری ، ل جهین بلند سکالایی دژی
 من تومار بکه تن ، چنکو بالا دهسته و خودان دهسپه لاته ، یا وی بقیت دی کهت

وبدهست خوځه ئينيت ، ژبه رځي چهندي من پهيوهندي ب بهرپرسی لق ئيک قادر
 قهچاخي کر ، ديسان من پهيوهندي ب دهزگههي پاراستني کر ، پاشي من ههول دا
 پهيوهندي ب پاريزگاري دھوک بکه م کو وي ده مي ته مه رهمه زان بو ، لي کاک
 هوشهنگ پاواني وهکو ئندامي نقيسينگه ها وي به رسقامن دا ، من گوتي بيژه
 سهيدايي ته مه ر کو تشتي هوسا يي هه ي دناځبه را من و محمد عربي دا ، گوت
 باشه ، پشتي نيڅ ده مژميړي محمد عربي رازي بو ، کوخول سهر دوو تيما
 دابه شکه ن ، نهو چهند که سهک بچنه پيرمام بو ديدارا سهروک بارزاني و تيمي
 دووي بمينه ل دھوک ، من زاني کولايه نين پهيوهنديدار يين من پهيوهندي پيکري
 ، داخازا ژيکري هه ر چنه بيت هندهک ژ تيمي وانا بمينه ل دھوک بو ته مامکرنا
 کاري پيهاتين ، بقي هه لوپستي گه لهک دلخوش بوم ، کويامن قياي بدهست من څه
 هات ، محمد عربي ب سلبيني ژ دھوک ده رکهفت بي خاترا خوژمن بخازيت ،
 سه ره راي وي هاريکاري من بو وي و جماعه تا وي کري ، روژا پاشتر سپيډي بهري
 دهوام دهست پي بکه ت نهو تيمي ل دھوک ماي ، ل ئوتيللا ژيان ، سپيډي زويکا
 نه م پيکڅه ب کاروانه کي مه زن يي ترومبيللا ، دگهل نوبنه رين لايه نين ده سهه لاتي
 ل پاريزگه ها دھوک ، ژ دھوک ده رکهفتين دگهل تيمي دادگه ها بلندا تاوانين
 عيراقی ب سهروکاتيا داخوازکاري گشتي ، منقرال فرعون .

به ره ډ گوندي برجيني چوبن ، نهو گوندي ل روژا 1988/8/25 ب دژواري
 هاتيه کيميا بارانکرن ، دځي هيرشا فروکين بالهه لگري کيميايي دا ، حسن صالح
 حسن ، صالح حسن صالح ، حکيم حسن صالح ، ناليا محمد علي اسماعيل ،
 دژوار حامد حسن ، شهيد بوين و بوينه قورباني ، ل گه هشتنا مه بو گوندي برجيني

ل څيراهه و ل ويرا هه ، تيمی دادگههی ب سهر چهند پرت و پاشمايین ناپالمین ،
 کیمیايي ههلبون ، گهلهک کهیف خوش بون کو گروځيڼ مهزن بدهست وانا کهفتن ،
 ل ویری داخوازکاری گشتی منقرال فرعون ، دهستی من گفاشت و هاته سهری من
 و پهسنا رولی من کر، دهه مان دهمدا بریکا موبایلی په یوهندی ب دادوهر محمد
 عربی کر و گوتی باش بوئم هندهک ماینه ل دهوک ، محمد عربی گوتی خیره ،
 مونقزی گوتی ، مه ل گوندهکی کیمیا بارانکری ، گوندی برجینی گروځيڼ باش یی
 کهرهستی کیمیايي بدهست خوځه ئیناینه ، ئه و گروځه ل چ جها هوسا مه نه دیتیه
 و بدهست مهځه مه هاتیه ، بقی چندی محمد عربی بقی په یامی و مزگینی
 گهلهک دلخوش بو ، گوته داخوازکاری گشتی مونقزی ل پیش من ځه داخوازا
 لیبورینی ژاکاک عهلی بهندی بکه هه تا ژ نیژیک بینم ، رولی وی ژبیرناکهین بو
 وی هاریکاریا دگهل مه دا کری ژبو سهر ئیخستنا کهیس و بادهکا ئه نفالان ،
 تاییه ت یا به هدینان و دهوله مه ندکرنا کهیسا ئه نفالان و ئاسانکاری بو روینشتن
 دادگههی و بهر سینگرتنا تاوانباران ، سه ددام و دارودهسته کیڼ وی .

گهلهک گروځيڼ ب هیژ مه دانه دهست شاندی به غدا ، وهکو وان دایه دیارکرن
 کود هزرا وان دا نه بوو گروځيڼ هوسا ب هیژ ب دهست وانا ب کهفن ، گهلهک پی
 دلخوش بون .

ل دهمی ځه گه ریا نا شاندی ناقبری بو به غدا پستی هفتیه کی دادوهر محمد
 عربی په یوهندی بمن کر و خوشحالیا خوده ربری بو وی هاریکاری و پشته قانی و
 ب دهست کهفتنا وان گروځيڼ گرنګ و ب هیژ ، هوسا قوناغیڼ ځه کولینی ل سهر
 بادهکا ئه نفالین دهځه را بادینان بو دادگه هکرنا سهرانیڼ رژیما به عسا ژناقچوی

2021/4/2 ب ئەگەری نەخوشیا ڤایروسی کرونایی مال ئاڤایی کرو چوبەر
دلوقانیا خودی ، محمد عربی ل دەڤ گەلی کورد هیمایه کی دلسوزیی یه ، شارەزا
و بلیمەت بو دبیاتی یاسایی دا تایبەت بریڤه برنا روینشتنن دادگەها ئەنفالان دا
، گەلی کورد دی مینیت قەرداری وی هەتا هەتایی .

تورکیا و قەشارتەتا تاوانین رژیما بە عەس

هەر ژ دامەزراندنا دەولهتا ئەتاتورک تورکیا دژایەتیا هەبونا نەتەوا کورد کربە ، وەکو قاپروسەک کەفتیە گیانی کوردان ، بەردەوام دگەل وەلاتین هەقسوین خو ، ریککەفتن شوفینی و جینوسایدی ئیمزا کرینە ژبو حەلاندن و نەهیلانا ناسناما نەتەوا کورد ل سەر رویی عەردی ، دەقەرین کوردستانی کرینە مەیدانین شەرەنخی خۆ ، ب زمانی گەف و گورا هەمبەر وەلاتین کورد رەفتار و سەرەدەری دکت ، تیلین پولیس و جەندەرمان هەردەم ل سەر چەلەپکا گەویچ و تەنگی نە دسینگ وەلاتین کورد ، دەقەرین کوردستانی و کوردنشین چ رەنگین ژیان ل ناهیلن ، هەمی کرینە سەربازگە ژبو متکرنا دەنگی کوردان و ژیان ل کربە دوزەخ ، هەمی کاربەدەست و دەسەلاتدارین تورکیا ل سەر ئیک پەیام و ئیک هزرین بەر تەنگ وەکو بیرو باوەر سیاسەتی دهاژوون ژبو پەیدا کرنا ئاستەنگان هەمبەر جفاک و مروقی کورد ، وەسا دئینە زمان ئەگەر گیانەکی کوردی ل ژیریا ئەفریقیا دروست ببیت دی ژناڤ بەن ، چەندین گروپین تیروستی و توندرو دروست کرینە ژبو بەرەنگاربوونا هەر بزاقەکا رابونا مللەتی کورد مت بکەن ، زیدەباری بەرزەکرنا شوینوارین شارستانیەتی ل سەرئاخا کوردستانی و تیکدانا ژینگەهی ب ریکا سەربازگەهین لەشکەری و چاندنا مینا و بەزاندنا سنوران و داگیرکرنا ئاخی ب بەهانا پاراستنا ئاسایشا وەلاتی خۆ ، کو ئەڤ چەندە کەلتوری جەگیری وەلاتین دەردورین کوردستانی یە .

ل جیهانی گەلەک مللەت ونەتەووە هەنە هژمارا ئاکنجیبوونا وەلاتییێ وی
 ناگەهتە ملیون و نیقان، بوبنە خودان دەولەت ، لی هژمارا کوردان ل کوردستانا
 مەزن زیڤەتری چل و پینج ملیون مروڤن ، ژ هەمی مافیێ خودبی بەهرن کوئەقە
 ژێ قەدەرا مە کوردانە بوبنە هەقسوییێ مروڤ و جفاکینێ درندە یین دژی
 مروڤایەتیێ رەفتاری دکن ، حکومەتا تورکیا هەر ژ کەڤندا دژاتیا هەبوونا ناڤی
 کورد و کوردستانی کریه تا ئەڤرۆکە ژێ ل سەرڤی عەقلیەتی و سیاسەتی بەردەوامە
 ، هەمی ناڤ و زاراڤین کوردی د فەرھەنگا وان دا قەدەغەنە و ب مەزنترین تاوان
 ل قەلەم ددەن ، بەروڤاژی هەلوێستی کوردان هەمبەر ڤان سیاسەتیێ داگیرکەرە
 روھن و دزەلالن و ب ئنیەتەکا پاڤژ سەرەدەری دکن لگورە داب و نەربت و
 پەرەنسیپین رەوشت پاکیا مروڤی کورد ، ژبو ئاڤاکرنا پەیوەندیێ براینی و
 بەرژەوندیێ هەڤڤشک ، لی بەرامبەری ڤی چەندی ب ئاگرو ئاسنی بەردبنە گیانی
 مروڤی کورد و ئاشتیێ قەبیل ناکەن و بەرەست و پیتائینکا دریکا ئاشتیێ دا
 دروست دکن ، هەرب عەقلیەتا سالیێ بیستا رەفتاری دکن ول سەرڤی سیاسەتا
 رەگەز پەرستی و رکمانا خودبەردەوامن ، تورکیا ب ڤی چەندی یا ناڤدارە نەبتنی
 دژی کوردیێ باکوور ، یان باشوور ، یان هەر پارچەک دی ، بەلکو دژی هەبوونا هەر
 گیانەکی کوردیە ل کیرا سەرگویا زەمینێ بیت ، خول سەربانی مەریخی بیت ، ل
 دەمی مشەختبوونا کوردیێ باشوور بو ناڤەردی تورکیا ل باکووری کوردستانی ل
 سالا 1988 ، وەکو رزگاربوی و بەرمایکین ئەنفالان ، پیستری رەفتار و
 سەرەدەری دگەل وانا ژلایی دەسپەلاتداریێ تورکا هاتە کرن ، تاوانیێ رژیما
 سەددام و عەفلەقیان ل تیمین مافیێ مروڤی و چافکین کامیرا قەشارتن و

نه هیلان بچنه دناڅا که میان دا ، راستی دڅه شارتن ، هه مه که مپ و چادرگه
 سیمه کرن ، خزمه تگوزاری نه دگه هاندنې ، سه ره دهریه کا شوفینی دگهل څان
 لیقه و میان دکرڼ ، ب زمانی گه ف و گورا رهفتار دکرڼ ، ل دویف وان زنجیره و
 روینشتنن دادگه ها باده کا نه نفالان ل دادگه ها بلندا تاوانن عیراقی ، وان به لگه
 و دوکیومیټنن که فتینه بهر دهستی دادگه هی ، دیاربو کو حکومتا تورکیا روله کی
 مه زن و بهرچاڅ هه بویه د پروسین نه نفالان دا و هاریکاری و پشته څانیا وان دگهل
 رژیم سهددامی ، ل گورهی چهنروینشتنن دادگه هی هه ر ل دهسپیکي
 گوهداریکرنا ئاخفتنن شارهزا و پسپورا چهند به لگه و گروهه دانه بهرچاڅ کو
 تورکیا روله کی مه زن و کاریگه هه بویه وه کو ئاسانکاریکرڼ بو هیژین سوپایی
 عیراقی بولیکه ریان و راهیلانا وهلاتینن کوردین سڅیل لسه ر سنوری پیخه مهت
 کوشتنا وان و نه دهیلا کهس دهر بازی توخینن تورکیا بیت ، گیرودکرڼ دا بکه څنه
 دناڅ دهست و له پین سوپایی رژیم عیراقی ، هه ر چهنده تورکیا باش دزانی کو
 کوردین عیراقی دناڅ ئاڅا عیراقی دا توشی کوشتارین بکوم و چه کی کیمیاوی بوبنه
 ، کاره ساتین مه زن ب سهر دا هاتینه ، تایبهت پستی چهند که سین توشبووی شیاپن
 خورزگار بکه نو خو گه هاندیه ناڅ عه ردی تورکیا دا ، گروهین که رهستی کیمیاوی
 و خه ردهل و سیانیدی ل سهر لاشین وان دیاربوبن ، تورکیا نه څ گروهه ونمونه
 څه دشارتن ، تایبهتی پستی ریکخواوا PHR ، یا نوژدارین پیخه مهت مافین
 مروقی پشکنین ل سهر چهند وهلاتینن سڅیل یین بریندار و لیقه و مای یین په نا بریه
 وهلاتی تورکیا و نه څان وهلاتیان حکومتا عیراقی گونه هبارکری ب کارئینانا چه ک
 وکه رهستی کیمیاوی و ژهه راوی دژی وانا ، بریکا روژنامه څان و میدیایین جیهانی

کو روله‌کی به‌رچاڤ و کاریگەر دگیرا ، وژدانا مروقاتیی هه‌ژاند ، ل دویش
 ئاخافتنیین شاهید حالان و شکایه‌تکاران ل دادگه‌ها عیّ اقّی ، کار به‌ده‌ستیین
 تورکیا بونه به‌ربه‌ست و ریک نه‌دا شاره‌زا و نوژدارین بی سنور و ریک‌خراوین
 مروقایه‌تی بچنه دناڤا خه‌لکی لیقه‌وما ی دا دناڤ چادرگه‌هین تورکیا بو
 په‌ناهه‌ندان دروست کرین دناڤ عه‌ردی خودا ژبوچه‌وانیا توش بونا وان ب که‌ره‌ستی
 کیمیاوی و ژه‌هراوی ، دیسان ل دویش دوکیومیئتین له‌شکه‌ری یین رژیما عیّراقی
 ، دیار بو کو عیّراقی پیزانین ددانه هیژین خو کو د هشیارین و کارتی‌کرنی ل سه‌ر
 هیژین ده‌وله‌تا تورکیا یا دراوسی نه‌که‌نقو ئه‌قه ژی وی چه‌ندی دگه‌هینیت کو
 له‌شکه‌ری عیّراقی به‌ری ئوپه‌راسیونین خودا یین پیشوه‌خت له‌شکه‌ری تورکیا
 ئاگه‌هدار کربو خو نیژیکی سنورا نه‌که‌ت ، دیسان ئه‌ڤ چه‌نده دیار دکه‌ت کو تورکیا
 ب کارئینانا چه‌ک و که‌ره‌ستی کیمیاوی دژی خه‌لکی عیّراقی یی ئاگه‌هدار بو ،
 له‌ورا بی ده‌نگی دپاراست و هیج‌ه‌ت پیش سه‌ددامی ڤه‌ دگرتن .

ل دادگه‌ها بلندا تاوانین عیّراقی ئه‌و ژی دیارکر مو که‌ره‌ستی کیمیاوی هاتیه
 ڤه‌گوهاستن بریکا (میناء العقبه)، بو عیّراقی ، لی دوی باوه‌ریی داینه کو پتیریا
 ڤی چه‌کی و ڤی که‌ره‌سته‌ی بریکا تورکیا ده‌ربازی عیّراقی بویه ، لی دڤیابا
 حکومه‌تا کوردستانی ب ریکا به‌غدا ڤه‌کولین دڤی چه‌ندی دا کربا کو تورکیا ده‌ست
 دگهل پروژی کورد قرانی دا هه‌بویه ، سکالا ل دادگه‌هین نیڤ نه‌ته‌وی دژی
 حکومه‌تا تورکیا تومارکربا ، دیسان لویه‌کی یاسایی ژچه‌ند پارێزه‌رو یاسا ناسان
 هاتبا پیکئینان بو دویشچونا ڤی بابه‌تی .

نه جيهانيكرنا نه نفالان

نه نفال قوناغ بو قوناغ ، ده قهر بو ده قهر جودا هيا خواهه بويه ، ههر قوناغهك ب شيوازه كي جودا هاتيه پيره وكرن ، دبه رگه كي نوبتردا دهاته بريشه برن ، ل دويش نه خشه و پلانه كا ستراتيژيا پيشوه خت دا دهاته دارشتن ژبو كوشتنا بكوم يا گوند نشينان ل سهر بناغي كورد بوني دا ، ل ههر قوناغه كا ئوپه راسيونين نه نفالان دا ل ده سپيكي سوپايي مه شقدايي رژيما به عسيزم دا ده ست ب توپارانكرن و قه وه شاندا چهك و كه ره ستى كيمايي دكر ل وان ده قهرين ده سنيشانكري دا خه لك جه و وار و گوندين خو چول بكه ن و ترسي ل ده ف پيدا بكه ن ، پاشي ب سانا هي بگرن و بكه قنه دنا ق له پين وان دا ، دويقدا ب قه گو هي زنه ويستگه هي ن مرنى و كومه لكه هي ن زوره ملي و يين ب خورتي ل ژير ئيرادا كه رب و كينا خو دا ته سليم بكه ن ، پشتي ئه ركي له شكه ر و سوپاي دقان ئوپه راسيونان دا بدوما هيك هاتي كاري ماي ده زگه هي ن نه يني و موخبراتي و پوليسي پي هاتنه راسپاردن ته مام بكه ن ، گروپين تاييه ت يين نه يني هاتنه پيكي نان بو ده سنيشانكرنا كه سانين چالاكقان و بي نه نا كورديني زي به يت دنا ق ئوردى گايان دا ، به لكو گه لك كه سانين خاين و خوفروش چونه دنا قا قان گروپان دا و سيخوري بو رژيمي دكرن و گه لك كه سانين كورد په روه ر و شوره شگير بونه پاربي ده قي قان خو فروشان ژبو وه رگرتنا ده ست خوشيه كي ، يان بده ستقه ئينانا هندهك پارا ، گه لك حاله تين بقي رهنكي ل سالين 1988 و 1989 من ب چاقين خوديتن ل ئوردى گايي جه ژنه كان و گه لك وه لاتيين بي گونه كه فتنه داقين سيخورين خو فروش ، ديسان هه كه ر مروژ

به‌راوردیه‌کی دناڤه‌را ئه‌نفالا به‌ه‌دینان ل‌سالا 1988 و جینوسایدیا بارزانیان ل‌سالا 1983 دا بکه‌تن ، هه‌ردوو د ئیک به‌رگ دا هاتینه په‌یره‌وکرن ، چنکو هه‌ردوو حالت دناڤا ئوردیگان دا دئاسی‌کرن و هه‌می خزمه‌ت‌گوزاری ژێ برین ، دیسان ل‌هه‌ردوو خاله‌تان دا نی‌رینه هاتینه گرتن و بی‌سه‌رو شوینکرن ، تنی ل‌یا بادینان کچ و ژنێن ئیزدی و کریستیانیان هاتنه بی‌سه‌رو شوینکرن ، چکونا سنامین وانا ب‌خورتی قه‌گوه‌استبوون بو نه‌ته‌وا عه‌ره‌بی ، ل‌ئوردیگایین بارزانیان ، ل‌قوشته‌په و حه‌ریر و دیانا و به‌حرکه نی‌رینێن وان یین ژیی وان دناڤه‌را 9 70 سالی گرتن و بی‌سه‌رو شوینکرن ، پاشی ل‌دویق پلان و به‌رنامه‌ک دارشتی ل‌ژیری و ناڤه‌راستا عی‌راقی دگورین بکوم دا ب‌ساخی کوشتن و قه‌شارتن ، هه‌می خزمه‌ت‌گوزاری ژ ئوردیگایان بری کو ئه‌قه جینوساید و قه‌تل و عامه‌کا سوورو سووره جیه‌انا دوو جه‌مه‌سه‌ر ل‌وی سه‌رده‌می بی‌ده‌نگ بوی و هه‌می مافی‌ن مروقی هاتنه بنپی‌کرن و عی‌راقی یاری و پی‌ترانکین خوب کومه‌لگه‌ها نی‌ف نه‌ته‌وی دکرن ، دیسان ئه‌نفال‌کریین ده‌قه‌را به‌ه‌دینان ل‌ناڤ‌ستری مشکین ئوردیگایین جه‌ژنه‌کان و گرده‌چال و به‌رحیشت‌ل هه‌ولیر ، ل‌ده‌شتا به‌رانه‌تی به‌ره‌ه‌ڤ کربوون بو قوناغا دووی یا ئه‌نفالان ل‌سه‌ر وه‌لاتین عه‌ره‌بستانی به‌لاڤ بکه‌ن ل‌دویق به‌رنامه‌ی کومکارا عه‌ره‌بی یا کو سه‌ده‌دامی گور به‌گور سه‌روکاتیا وی دکر ، لی‌ب خوش‌حالیقه شه‌ری که‌نداڤیی دووی بوقی پلانی بو ریک‌ر و غرووری سه‌ده‌دام گرت و وه‌لاتی کویتی داگیرکر و پلانا ئه‌نفالا دووی سه‌رنه‌گرت ، ئه‌نفال مه‌زنترین بویه‌ر و کاره‌سات بود سه‌دی بیستی دال سه‌ر ده‌ستی درنده‌ترین رژیم ل‌سه‌ر رویی عه‌ردی رویدای ، راسته‌قوربانی زور هه‌بون ، تی‌دا 182 هزار مروقی‌ن بی‌گونه‌ه یین کوردو

کوردستانی بونه قوربانی و عهردی داعوبران ، لیّ یا بیّ وینه بو ، دهنک
 ورهنگه دانا خونه بو ، دهملدهست کیمیا بارانکرنا ههلهبچه ل 1988 و کوچا
 ملیونی ل 1991 دیّ هیینه بیرو سهر زمان ژلایّ کومه لگه ها نیّ نه تهوی قه ،
 لیّ ب مخابنیقه هند ل سهر ئه نفلان نه راوستیان یا کومه زنتین برین د له شیّ
 مروقیّ کورد دا قه کری و تا نوکه ساریژ نه بوی ، هند گرنگی ب کاره ساتا ئه نفال و
 جینوسایدکرنا گه لیّ کورد نه هاته کرن ، چ قه کولین و دویشچوون ل سهر نه هات
 کرن ، د جیهانا سیاسه تیّ دا چاقین خول قیّ تاوانا هنده مه زن نه قاندن و گه له ک
 ب سستی و سار ل سهر راوه ستیان ، هه تا ل سهر ئاستیّ کوردستانی بخوژی جوهره
 خه مساری و بیده نگیه ک هه بویه ، وه کو پیدقی کار بو ناساندنا ویّ بو جیهانی کرنیّ
 نه هاتیه کرن ، وه کو پروژه ک نا قه ندین جیهانیّ ل سهر بینن دهنک و هه لوستان
 وه ربگرن ، سهره رای بریارین گرنگ د بهرژه وهندا ملله تیّ کورد دا ژ دادگه ها بلندا
 تاوانین عیراقیّ ده رکه فتین ، لیّ هه می بونه خویری سهر وه ره قیّ و بهرژه وه ندین
 بهرته نگ هاتن پاراستن ، زیده باری هه بون و ئاکه راکرنا ب سهدان به لگه و
 دوکیومینتان و نقیّ سینین فهرمی یین رژی میّ ده باره ی جینوسایدکرنا گه ل و نه ته وا
 کورد و پلانین پیش وهخت دارشتین ، لیّ گرنگی دقّی بواری دا نه هات دان ، دقیا با
 شوینوارین زولم و سته ما رژیما به عس هات بان پاراستن ، نه قیّ چیروک و
 سهرهاتیین قیّ مه رگه ساتیّ و کارتیی کرنی نو یّ یین جقاک و سایکولوژی هات بان
 قه گوهاستن وه کو گه لیّری مابان ، زولم هوقاتیین رژیما عه فله قیا خوین میژ بیان
 جهین سهره دانان تاییه ت بو بیانیان ، دیسان زانکو و زانینگه هین کوردستانی ژی
 ژلایّ خو قه قه کولینین زانستی و ئه کادی می و دیراسات ل سهر کر بان و ل قان جهان

وانه پيشکيشی قوتابيان هاتبانه کرن ، سه ربور و مفا ژوه لاتين جيهانی يين کاره سات ب سهر دا هاتين و دناڅ زولم و سته ما سته مکاران نالين ههروه کی پستی چونا محمد رهزا په هله وی ، شاهینشاهی ئیرانی کا چهوا قه سر و قوسیرین وی هاتنه پاراستن و نه بونه که له پویر و تالان کرن ، هه تا ئه قرو ژي وهک خو ماینه و نه هاتینه دهست تیوه ردان و بویه جهین گهشت و گوزاری و روژانه ب سهدان کهس قهست دکهنی ، بهردهوام وانه و سمینار دناڅا څان باخچه وقه سران دا ژلایی ماموستایین زانینگه هان بو قوتابیان دهیته گوتن .

من ئه څ چهنده ب چاڅین خو دیتینه ، ل سالا 2006 ده می من قهستا ته هران کری من داخوازا سمیناره کی وهکو کورده کی عیراقی ، کورده کی کوردستانا باشوور ل سهر کاره ساتین ئه نفال و هه له بچه بو کومه کا قوتابیان پيشکيش بکه م و وانا ب سینگه کی به رفره داخوازا من وهرگرت ، شوینوارین شاهینشاهی په هله وی بویه لایه نه کی ب هیزی ئابووری ئیرانی ، دیسان ل عیراقی ژي قه سرو قوسیرین سه ددای دیکتاتور ل به غدا و به سره و چند باژیرین دیتر پستی چونا وی ژلایی ده سه لاتدارین عیراقی قه هاتنه پاراستن و خه لکهک روژانه پلیتان دبرن و قهست که نی ، لی ل کوردستانی ئه څ چهنده نه هات کرن به روفاژی عیراقی ، ل کوردستانی قه سر و قوسیرین سه ددای و شوینوارین وی یین زورداری هاتنه خرابکرن و ژناقبرن و هاتنه شه لاندن و بونه که له پویر و ژلایی خه لکه کی ده روون لاواز کهل و په لین څان قه سران هاتنه دزبن و شه لاندن ب مه خسه دا هندي کو مه نه قییت شوینوارین قی دیکتاتوری ژي بینین ، ئه قه ژي عه قلیه تا مه خه لکی باشووره ، ل عیراقی به روفاژی هاته کرن ، ده سه لاتا شیعیه یان ههر زویکا قه سر و

قوسپرونهپنن سهددام و رژيما وي دهست ب سهداگرتن و پاراستن وهكو
 هيمايهكي زولم و زورداریا رژيما ژناچووی، ل کوردستانی ئەنفالچی و
 ئەنجامدەر و تاوانبارین ئەنفالان هاتنه لیبۆرین و پاراستن و پله و پوست ژوان را
 هاتنه بهخشین و بونه خودان ماف و ئیمتیازات ، بهروفاژی ل عیراقي تاوانبار
 هاتنه گرتن و کرنه دقهفهسین گونههباریی دا و هاتنه دادگههکرن و سیداره دان ،
 ئەفه ژي ل دهقه مه کوردان بویه کهلتورهکی جهگیریی لیبۆرینی و پیکه ژيانی ،
 ههردهم ب چاڤین دلوقانیی سهحدکهینه بویه ران و تاوانباران و زویکا ژبیرا
 خودبهینو خوژبیرقه دکهین، ب میکروسکوپي ژي کارهساتین خونابینین ، تنی ل
 سالقه گهران وهکو کهلتورهکی قهجي هندهک روندکین تیمساحا بودبارینین ، روژا
 دویقدا دچینه سهر ئیک و دووا خویا بهری یا روی قامیی ، ئەقه چهند هوکاره
 قه دگهرن کو سیسته می عه شیره تگیریی و دهره بهگیی دناقه ملله تی کورد دا تاییه ت
 ل باشووری کوردستانی و کومه لگه ها کورده واری دا زوری زال و بهیژه ، زیکا ژبه ر
 ئیک ناچیت ، وی چهندي دگه هینیت کو ره و ریشالین خیله کیی و
 عه شیره تگیریی دناقا کومه لگه ها کوردی دا کویر خو داهیلایه و بویه ریگر
 بوردوستکرنا دهوله ته کا کوردی ل سهر نه خشی جیهانی زیده بیت ، نه بیته
 دروستبونا جقاکهک مه دهنی ، عه قل و مروڤین بیرمهند نه هینه ئاڤاکرن ، تنی
 بهرژه وهندی بهرته نگ دچوار چوقی ململانا سیاسی بو بدهستقه ئینانا ده سه لاتی
 دهینه پاراستن و کیشین نه ته وی به ره ق ئاڤاره کی نه دیار دبهین ، ئەقه هه می هوکاره
 دبه ریگرو ئاسته نگ ژبوو دانان و ئاڤاکرنا بناغه کی دیموکراسی و جقاکهک مودیرن
 ، کهواته هیشتا مروقی کورد یی دهیته ئەنفالکرن و هزرین وی دهینه

جینوساید کرن ، ل دهڤ تاکی مروقی کورد ئه نفال یا بهرده وامه و گومانی بههر
تشته کی دبهت و دژیانی دا یی رهشینه .

سه ددام حسين مروه كي كولافه بوو

کومارا ترسی دهربرینی ژدهوله تا به عسیزما عیراقی دکه تن ، یاکو سه ددام حسین خوب ئیمبراتوری عه ره بان دایه نیاسین و ئەڅ نازناڅه هه لگرتی ، چنکو ژيانا وی هه می ب ترس و کوشتن وسیداره دانی و ئەشکه نجی و خوین ریتنی دهریازبوو ، سه ددام ناڅه ک بو هه می که س ل عیراقی و عه ره بستانی هزر ژی دکرن و ترسیان ، هه ر که سی سهر و چاقین څی دیکتاتوری دیتبان ژی دڅه جنقی و ترس ل دهڅ پهیدا دبو ، دلوقانی ل دهڅ نه بو ، چ هزر بو جڅاکی نیڅ دهوله تی نه دکرن ، چ بها نه ددا مروڅان و دوی باوه ریی دابو کو مرن بو وی نینه ، که سه کی نیرجسی بو تنی هه ش خو دکر ، هه ر که سی په سنا وی کربا په ر پیڅه چیدبون ، ل هه ر شاره کی عیراقی قه سرو قوسیر بخو لی ئاڅا دکرن بو هه ز و مه ره مین خو یین خوشیی ، توخیبیین بی ره وشتیی به زانده ون ، که هشت بو لوتکا دیکتاتوریه تی ، ل سهر څی هه میی را مروه کی گه له ک جه بان و کولافه بو ، لی دهه مان ده مدا که سه کی فیلباز بو ، دشیا جیهانا عه ره بی و ئیسلامی ب خاپینیت و سهر دا بیه ت ، ترسا خو ئیخست بو دلی هه می سهر وک و سهر کرده و وه لاتیین عه ره بستانی و زوره ی وه لاتیین ئیسلامی ، خوب نوینه ر و شوینگری وانا ددهینا کویی شهری دژی مه جوسا و نه ئیمانداران دکه تن و ریگری ژ عه ره بستانی دکه ت ، که سه کی زوری بی عاقل بو ، زویکا گهرم دبو و سهر دا دچوو ، گه له ک جارن ده می موشه ک د ئیسراییل وهر دکرن ناڅ ل خو ددان کو قاره مانه و دگوت چسه روکه کی وه لاتیین عه ره بستانی حازر نینه شوینا منه موشه که کی د ئیسراییل وهر بکه ت و زیده بکه ت

، یا ژویقه فیله و یی زیره که ، نانی خوب ئافکا فهلهستینیان دخوار ، خوب وهریسی کیشا فهلهستین قهگرت بو ، بخووهک کارتهک ب کاردئینا و ئیستیغلل دکر و رادکیشا ، خوب زهعیمی نهتهوا عهره بی دانا ، ده می شهر دگهل ئیرانی ههلکری ل سالا 1980 ، ب شهری که نداقیی ئیکی نا فکر یا کو ههشت سالان قهکیشای و پتر ژ ملیونهک ژ ههر دوو جوینان بوین قوربانی و هاتین کوشتن و کاره سات ل دویف خو هیلایین ، ههر ریکه فتن و سوز و بهلینهکا دگهل لایه نیین بهرامبهری خو ئیمزاکریا ههر ده می گیلوی وی لیدابا دا ههلوهشینیت و وی کاغهزی دربیت و ژناقهت ، سه ددام حسین ژیرخانا ئابووری یا عیراقی ویرانکر ، جفاکی عیراقی ههتکاند و توقی بی رهوشتیی دنا قدا چاند و بهلا فکر ، بیی شهر و شور و ریتنا خوینی نه دشیلا بژیت ، ههر ل سالا 1979. 2006 ل سیداری دای ژیانای وی یا ده سه لاتی هه می کوشتن و خوین ریتن بوو ، سه ددام حسین ژ بنه ماله کا بی رهوشت و دیکتاتور بولتکریت ، گوندی عوجه جهی ژ دایک بونا وی ، دگوتن بابی وی ریگر و جهرده قان بو ، سه ددامی بابی خونه دیت بو. ب دلوقانیا بابی شاد نه بو ، دهیکا وی سو بچایی کچا خیرالله تولفاحی چهند جاران شوی کربو ، گهلهک دبیرن بابی وی هاتیه کوشتن ، هند ژی دبیرن خیزانا خو هیلایه و چوبه ، سه ددامی ههر ژ زارو کینیا خونه دقیا دگهل زربابی خو بژیت و ژیانای خو دگهل خیزانا خالی خو خه یروالا تولفاحی دبوراند ، ههر ژ فامکرنا وی بو وهستیکا ژیانای تاییهت دژیی سنیلهی دا هه ژیکرنا وی بو جل و بهرگین له شکهری بو، ژبه ر هندی ژی ده می ل سالا 1979 ده سه لاتی عیراقی ب زوری وهرگرته سیسته می جلو بهرگین له شکهری کره به ژنا ههر تاکه کی عیراقی و ل سهر سه پاند ، تاییهتی

قوتابیان ، وهکو (گلائع و فتوه) ل سهر هزر و ئایدولوژیا به عسیزمی پهره ده دکرن ،
 د ژیی بیست سالیی دا وهکو ئەندامه ک دناڤا ریزین حیزبا به عس دا بو به پرسی
 گروپی ئیغتیا لاتا و کوشتن و به رزه کرنا مروقی عیراقی ، ههر کاره کی خراب خو
 ژێ نه ددا پاش و خو دکیشایی ، سه ددامی دژیانا خودا چوار ژن ئیناينه ، (ساجدا
 خیرالله ، سمیره شابندر ، یئمان حویش ، نی زال حه مدانی) سه ددامی
 عیراق قه گوهاست بوو بو کومارا ترسی دچوار چوقی عیراقه کا دیکتاتوردا ،
 مه زنتین تاوانین مروقایه تی دهره هقی گه لی عیراقی ب گشتی و کوردستانی ب
 تاییه تی دکرن ، ب ده هان سازی و ده زگایین سیخوری و موخابراتی بین نه یینی
 ددامه زانندن ژبو ترساندن خه لکی عیراقی داکو ملکه چی ئیرادا وانا بن کانی و
 برکین تیزاب و فسفووری چیدکرن و مروقه دهاقیتنه دناڤدا و ده لاندن ، ژن ده رزی
 ددان داکو خرش بن و زاروک نه بن ، ئا خا عیراقی هه می کره گورین بکوم و
 ههستیین مروقان ، تاوانین سه ددامی دیکتاتور و گور به گور ب هزارانه کو ب
 مخابنیقه تانوکه گه له ک کهس هه نه مخابنیی ب سه کتینا وی دکه ن ، زورا فه ره
 به ره بابین نوی زانیاری و پیزانین ل سهر ژیا نا سه ددامی دیکتاتوری سه دی بیستی
 هه بن ، بزانه که ساتیا وی چه وا بویه ، چ تاوان ئەنجام داینه ، بزانه سه ددام حسین
 کیه و چه وا ژیا ن ده ربازکریه ، چ ب سه ری عیراقی و خه لکی عیراقی و کوردستانی
 ئیناينه ، ده وله تا عیراقی بو چ ئاراسته بریه ، سهنگی عیراقی دناڤ جفاکی نیف
 نه ته وی دا کیقه چویه ، عیراق به ری وی یا چه وا بو ، پشتی ده سه هلات گرتیه
 ده ست خو چ ل عیراقی هات ، بوچی ههر ژدروست بونا حیزبا به عس دژیان کوردان
 نه هیلیت و کورد قرانی ئەنجام بده تن ، کوردستانی داگیربکه ت و ب عه ره بستانی

قه گریڤدهت ، سیمایی دیموگرافیا کوردستانی بگوریت و خەلکی وی جینوساید
بکەت ، سەرەرای کە کورد نەتەوا دووی نە د عێراقی دا .

ل ڤیره مه نه ڤیت هند بچینه د کویراتیا هزر و رهه وریشالین ئایدولوژیا
شوفینزما به عسیزم دا ، تنی مه دڤیت چەندلا پەرین رهشین سیاسەتا ڤی حیزبا
شوفینی وسەددامی دیکتاتور لادەین دەرەهەقی نەتەوا کورد ، چنکو ڤی حیزبی هەر
ژ گەشە کرنا دامەزراندنا خو رههین فەلسەفا خول سەر نەتەوا عەرەب وجیهانا
موسلمان داهیلابون و ئاراستە کرنا سیاسەتا خولسەر سەپاندبون ، دراستی دا ئەو
درویشمین شوفینزما عەفلەقی هەلگرتین دویربون ژ راستیی و بەروقازی بون ، نە
حیزبە با جەماری بو ، نە سوشیالیزی بو ، نە دیموکراسی بو ، هەر پینگاکە هاقیتبا
دڤیابا دبەرژەوهندا واندا ، بەروقازی هەمی سەردابرن و خاپاندن بو ، دڤیان
عەرد و ئاخا کوردستانی ب ئیکەتیا عەرەبی قە گریڤدەن و چ ئاخ نەمین ناڤی وی
کوردستان ، هەردەم وەسا ددا دیار کرن کە کورد ل عێراقی و سوریا مەترسینە ل سەر
ئاسایشا نەتەوا عەرەبی سەرەرای هەردەم کوردان بزاڤ کرینە مەسەلا خویا نەتەوی
و مافین خویین رهوا گرنگیی پی بدەن ، ب ریکین دیالوکی و ئاشتیی دگەل داگیر
کەران بگەهن چارەسەر یەکی و بەرگریی ژ ئاخا خویا نیشتمانی و نەتەوا خوبکەن
، هەر شورەشەکا ل کوردستانی هاتیە کرن ب روحیەتەکا کوردینیا زەلال و نەتەوه
پەرستی بوو ژبو سەرخواه بونا کوردستانی بویه ، شورەشین شیخ مەحمودی حەفید
، عەبدولسەلام بارزانی ، شیخ ئەحمەد بارزانی ، مەلا مەستەفا بارزانی ،
دچوارچوڤی کوردستانی دا دژی دوژمن و داگیرکەران شەرکریه پشتی ریکین
کوشتنی و تیروری و دانا ژەهری بکار دئینان ، کو ئەڤه ژێ رهوشت و کەلتوری

به عسیزمانه بو هه مبهه دوزا ره وایا گه لی کورد ، ژبهه هندی کوردان چ ده لیقین دیتر نه بون تنی به رگری ژ ئاخو بکهه و بهرسینگا ههه سیاسه ته کا شوفینزم بگرن .

سیداره دانا سه ددام حسین ، جوردی عوجه ل روزا 2006/1/30 کو ده که قیته روزا ئیکی یا جه ژنا قوریانی ژلایی ده سهه لاتدارین عیراقی بین شیعه یان سپونسه ریا مه لالیین ئیرانی لسهه که یسا کوشتارگه ها دجیل ل 1982/7/8 وه کو شیعه یان ئینایه زمان و دایه نیاسین ب کومکوژی کو دقئ کوشتارگه هی دا 143 وه لاتیین شیعه نشین هاتینه کوشتن ده می سه ددام حسین سهه رده دانا قی باژیرکی کری و خه لکی وی ب فیتیا ئیرانی هیرش ئینایه سهه مه وکه با کاروانی وی .

سیداره دانا سهه ددامی دیکتاتور غه دهره کا سور و سور بوو ل سهه ر دوزا ملله تی کورد ، چنکو هیشتا باده کی کوردین فیللی ، بارزانیان ، هه له بچه ، ئه نفال ، بدوماهییک نه هات بون ، وه سا ریککه فتن هات بو کرن کو سهه ددام دقیت ل سهه ر که یسا ئه نفالان بهیت بدارقه کرن و عه لی کیمیایی ل هه له بچا شه هید بهیت سیداره دان ، لی پشتی سهه ددام ل سهه ر که یسا دجیل و تولقه کرنا سهه دری باپیر هاتیه سیداره دان ، چ تام و تیژ دروینشتین دادگه ها بلندا عیراقی نه ما ، ده ست و ههستی کوردان بهه رقانیکه رین وان ساربون ، سیداره دانا قی دیکتاتوری ل ده ژ کوردان چ گرنگیا خونه ما ، ژلایه ک دیقه حکومه تا عیراقی کو شیعه ده سهه لاتی دکهه ، چ ریژ و حورمهت بو کاره سات و مه رگه ساتین ملله تی کورد وهه ریما کوردیتانی و قوریانیین وان نه گرت ، ئه ژ چهنده وی دگه هینیت کو ئه نفال یا

بەردەوامە و ھەر گاقە کا حکومەتیی عێراقی یێن ل دویش ئێک دەلیقا خوبیین
دی ئەنقال ئەنقالان ل مللەتی کورد راکەت .

